



شرکت ملی پالایش و پتروشیمی
تهران

ویژه نامه

ویژه نامه بیست و هفتمین نمایشگاه بین المللی
نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی

رهاورد



صنعت نفت - تولید فناورانه - مصرف بهینه
Oil Industry - Technological Production - Optimal Consumption

بیست و هفتمین نمایشگاه بین المللی
نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی

۲۷ الی ۳۰ اردیبهشت ۱۴۰۲ - محل دائمی نمایشگاه های بین المللی تهران

27th IRAN^{OIL} Show 2023

27th IRAN INTERNATIONAL OIL, GAS, REFINING & PETROCHEMICAL EXHIBITION
17 - 20 May 2023 - Tehran, International Permanent Fairground

www.iran-oilshow.ir
info@iran-oilshow.ir

NATIONAL
IRANIAN OIL
REFINING &
DISTRIBUTION
COMPANY

رهاورد

ویژنه نامه
بیست و هفتمین
نمایشگاه بین المللی
نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی

مدیر نشریه: مجید شهیدی،
رئیس روابط عمومی شرکت ملی
پالایش و پخش فرآورده های نفتی
ایران
دبیر: وحید کیانی زاده

با سپاس از همه عزیزانی که در تولید و
انتشار این ویژه نامه تلاش فرمودند.

طراحی گرافیک
موسسه طرح خوب (پرویز مقدم)

www.niordc.ir

گفت و گو با علی اکبر نژادعلی

اجرای سیاست های غیرقیمتی برای مدیریت مصرف سوخت



۲

گفتگو با ارسلان رحیمی

سهم ۶۰ درصدی شاهرگ های صنعت نفت در انتقال فرآورده های نفتی



۶

۳۸



۳۰



- ۸ ثروت آفرینی و ایجاد ارزش افزوده با توسعه صنعت پالایشی ایران
- ۱۲ درآمد ۷۳ هزار میلیارد تومانی با بهینه سازی ۵ درصدی در مصرف بنزین
- ۱۶ جلوگیری از خروج سرمایه های ملی با سیاست های غیر قیمتی سوخت
- ۱۹ موفقیت زنجیره تولید و توزیع برای مدیریت صحیح توزیع سوخت کشور در زمستان
- ۲۲ جریان تازه حیات در اولین پالایشگاه خاورمیانه
- ۲۶ توسعه شاهرگ های حیاتی انتقال فرآورده های نفتی
- ۳۰ افزایش تاب آوری و افزایش امنیت انرژی با ایجاد تنوع در سبد سوخت
- ۳۴ بی اثر کردن تحریم ها با افزایش نقش شرکت های دانش بنیان در صنعت پالایش
- ۳۶ تأمین پایدار بنزین نوروزی با وجود رکورد شکنی های پیاپی در مصرف
- ۳۸ ثروت آفرینی و ایجاد ارزش افزوده با توسعه صنعت پالایشی ایران
- ۴۲ تأمین امنیت انرژی با ارتقا کمی و کیفی تولید فرآورده های نفتی در دولت سیزدهم
- ۴۶ رعایت الزامات زیست محیطی در کنار رونق صنعت پالایش
- ۴۸ پالایشگاه سازی در دولت سیزدهم؛ مهر پایانی بر غفلتی چند ساله
- ۵۲ کاهش ۳۷ درصدی مصرف سوخت با نوسازی نفتکش های جاده پیمان





اجرای سیاست‌های غیرقیمتی برای مدیریت مصرف سوخت



بر اساس تکلیف قانونی، تا پایان امسال حجم استفاده از کارت‌های سوخت شخصی باید به ۹۰ درصد افزایش یابد، هم‌اکنون در شرایط هم‌ترازی تولید و مصرف بنزین قرار داریم و تاکنون واردات انجام نشده، اما مصرف بنزین کشور امسال ۱۰ درصد افزایش یافته است.

براساس بند ح تبصره ۱۴ در قالب بودجه ۱۴۰۲ وزارت نفت مکلف شده است به منظور بهبود نظام توزیع بنزین و نفت‌گاز در کشور و کاهش قاچاق سوخت، از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط تدبیری اتخاذ کند که تا پایان نیمه نخست امسال ۹۰ درصد خودروهای بنزین‌سوز و ۹۵ درصد خودروهای نفت‌گازسوز، صرفاً از طریق کارت سوخت شخصی سوخت‌گیری کنند، بنابراین با تمهیدات اندیشیده‌شده در این باره، طرح سامان‌دهی کارت‌های اضطراری در جایگاه‌های سوخت کشور در دستور کار قرار گرفت. اطلاع‌رسانی‌های لازم و سامان‌دهی کارت‌های اضطراری در جایگاه‌ها انجام شد و با توجه به حجم

«**مصرف بنزین در کشور در سال گذشته به طور میانگین بالای ۱۰۴ میلیون لیتر در روز بود و حتی با ورود به نیمه دوم سال نیز این مصرف فروکش نکرد. با توجه به افزایش مصرف در سال جاری که تا کنون به طور میانگین حدود ۱۱۰ میلیون لیتر در روز بوده، برنامه دولت برای مدیریت مصرف و پرهیز از واردات چیست؟**

با توجه به اینکه دولت برنامه‌ای برای تغییر قیمت سوخت در سال جاری ندارد، برای مدیریت مصرف، استفاده از سیاست‌های غیرقیمتی ضروری است. یکی از مهمترین اقداماتی که در این زمینه انجام شد، ساماندهی کارت سوخت جایگاه‌داران بود.

در این خصوص، برای همه جایگاه‌های عرضه سوخت کارت اضطراری در نظر گرفته‌ایم. هیچ کمبودی در این زمینه وجود ندارد و کارت آزاد در سراسر جایگاه‌های سوخت کشور موجود است.



شدت مصرف انرژی در ایران دو برابر میانگین جهانی است و این موضوع در سوخت های مایع مانند بنزین و نفتگاز بیش از پیش به چشم می خورد. بالا بودن شدت مصرف انرژی در کشور باعث شده تا با وجود ظرفیت بیش از ۲۲ میلیون بشکه ای پالایش کشور، باز هم نگرانی نسبت به ناترازی تولید و مصرف وجود دارد. اکنون میانگین مصرف بنزین به بالای ۱۱۰ میلیون لیتر در روز رسیده و در نفتگاز نیز پیش بینی می شود که مصرف در سال جاری به ۱۱۶ میلیون لیتر در روز برسد.

با این حال سیاست دولت برای کنترل مصرف، تغییر یا افزایش قیمت نیست و این موضوع بارها از سوی مقامات مختلف تاکید شده است.

از همین رو، اجرای سیاست های غیر قیمتی مانند استفاده از سامانه های مختلف مانند سپهتن یا صدف و همچنین ساماندهی کارت های سوخت جایگاهداران اقدام به مدیریت مصرف و نظارت بر آن کرده است. به گفته مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران در تمام نقاط کشور از جمله جایگاه های مرزی، کارت هوشمند سوخت آزاد اضطراری به مقدار کافی وجود دارد. وی تاکید کرد: توانستیم چالشی که سال گذشته در زمینه تأمین کارت های هوشمند سوخت وجود داشت، برطرف کنیم و تا پایان سال ۱۴۰۱، برای تمامی خودروها در کشور کارت سوخت صادر کرده و در اختیار مردم قرار دادیم. در این زمینه به بهانه برگزاری بیست و هفتمین نمایشگاه بین المللی نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی با علی اکبر نژادعلی، مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران به گفت و گو نشستیم که در ادامه می خوانید.

«با توجه به ساماندهی کارت جایگاهداران، تغییری در میزان استفاده از کارت سوخت شخصی برای دریافت بنزین ۳ هزار تومانی ایجاد شده است؟»

افزایش آمار مصرف استفاده از کارت سوخت شخصی با اجرای طرح ساماندهی کارت های سوخت جایگاهداران به ثبت رسیده است. دولت هزینه ای را برای تولید کارت های سوخت متحمل می شود، اما با استفاده از کارت آزاد جایگاهداران، میزان سوختگیری غیرمشخص بوده و اطلاعات شفافی در این باره وجود ندارد، بنابراین به این سمت حرکت کردیم که در زمینه آمار سوختگیری به سمت شفافیت حرکت و تصمیم گیری در دولت را نیز تسهیل کنیم.

«در حال حاضر چند کارت سوخت در کشور وجود دارد و با توجه به آماری که از کارت های سوخت شخصی به دست می آید، آیا مشخص است که چه میزان از بنزین مصرفی یارانه ای است؟»

۵۵ درصد از فروش بنزین کشور با نرخ یارانه ای انجام می شود. تاکنون ۲۹ میلیون کارت هوشمند سوخت توسط شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی صادر شده و در اختیار مردم قرار گرفته است. تا پایان سال گذشته نیز ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار کارت هوشمند سوخت تولید شد و در اختیار مردم قرار گرفت که از این تعداد، حدود ۴۵۰ هزار کارت سوخت تولید شده، همچنان به دلایل مختلف در بانه معطله های شرکت پست قرار دارد و

مراجعات به جایگاه های سوخت، تعداد مناسبی کارت اضطراری در اختیار جایگاهداران قرار گرفت.

«آیا نحوه ساماندهی کارت سوخت جایگاهداران در استان های مرزی با توجه به جذابیت بیشتر قاچاق متفاوت بوده است؟»

در تمام نقاط کشور از جمله جایگاه های مرزی، کارت هوشمند سوخت آزاد اضطراری به مقدار کافی وجود دارد. توانستیم چالشی که سال گذشته در زمینه تأمین کارت های هوشمند سوخت وجود داشت، برطرف کنیم و تا پایان سال ۱۴۰۱، برای تمامی خودروها در کشور کارت سوخت صادر کرده و در اختیار مردم قرار دادیم. ر سیستان و بلوچستان طرح کدینگ را اعمال کردیم و بر اساس آن تنها با کارت سوخت خودروهای همان مناطق سوخت توزیع می شود و البته کارت اضطراری هم تحویل شده است.

برخی جایگاه ها باید تنها با کارت کدینگ سوخت عرضه کنند و برخی دیگر بحث کدینگ وجود ندارد و سایر خودروها می توانند سوختگیری کنند.

علاوه بر این اقدامات آیا برنامه ای برای افزایش تولید بنزین انجام شده است تا ناترازی در این بخش را جبران کند؟ طرح های توسعه ای پالایشی به منظور افزایش ظرفیت تولید بنزین در کشور با جدیت در پالایشگاه های کشور در حال پیگیری و اجراست و برای توزیع یکنواخت و یکپارچه سوخت در کشور ناچار به اجرای سیاست های غیرقیمتی هست.

«در خصوص مصرف نفت‌گاز نیز هشدارهایی به گوش م‌یرسد و مصرف این سوخت نیز در کشور رو به افزایش است. آماری از مصرف نفت‌گاز وجود دارد؟»

در ۴۷ روز ابتدایی امسال به‌طور میانگین ۱۵۳.۲ میلیون لیتر نفت‌گاز در کشور مصرف شده که این عدد نسبت به مدت مشابه سال قبل ۴ درصد افزایش یافته است. در سال گذشته به‌طور میانگین ۱۱۲ میلیون لیتر نفت‌گاز در کشور مصرف شد که پیش‌بینی می‌کنیم این عدد امسال با رشد در نیمه دوم سال به میانگین روزانه ۱۱۶ میلیون لیتر افزایش یابد.

تفاهم‌نامه چهارجانبه طرح سپهتن پس از کش و قوس‌های فراوان در هفته ابتدای اردیبهشت‌ماه اجرایی شد و نماینده وزارت نفت شامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت دو طرف این تفاهم‌نامه هستند و تکلیف قانونی بر این اساس این است که تا پایان سال ۱۴۰۲، تجهیزات طرح سپهتن روی ۵۰ درصد ناوگان حمل‌بار و ۱۰۰ درصد ناوگان حمل مسافر نصب شود که این موضوع کمک مؤثری در روند شفاف‌سازی تحویل سوخت به ناوگان

لازم است از سوی هموطنان پیگیری شود. هم‌اکنون ۳۸۰ هزار کارت سوخت جدید در نوبت صدور قرار دارد و بین ۳۰ تا ۴۰ روز زمان صرف می‌شود که کارت سوخت المثنی صادر شود. به‌دنبال آن هستیم که این زمان را روزبه‌روز کوتاه‌تر کنیم.

«افزایش مصرف بنزین در کشور طی ایام نوروز رکورد شکنی می‌کند. علت این افزایش مصرف چیست؟»

روند رشد مصرف بنزین در کشور عددی غیرمنتظره است. سال گذشته نسبت به سال ۱۴۰۰، ۲۱ درصد رشد مصرف داشتیم. امسال نیز با گذشت ۴۷ روز از سال جدید، با رشد ۱۰ درصدی، بیش از ۱۱۰ میلیون لیتر بنزین مصرف شده که میزان تولید نیز همین مقدار است. شدت مصرف انرژی در کشورمان در مقایسه با دیگر کشورها بالا است. فرسودگی ناوگان حمل‌ونقل کشور، افزایش پرشتاب خودروهای داخلی، وجود تکنولوژی‌های قدیمی در تولید خودرو و قاچاق مصرف سوخت از جمله دلایل مصرف روزافزون سوخت در کشور است.

روند رشد مصرف بنزین در کشور عددی غیرمنتظره است. سال گذشته نسبت به سال ۱۴۰۰، به ۲۱ درصد رشد مصرف داشتیم.

سمت تبدیل خودروهای شخصی علاوه بر خودروهای عمومی، آمار مصرف سی ان جی افزایش یابد. روزانه ۲۴ میلیون لیتر در روز سی ان جی مصرف می شود که اگر این کار انجام نمی شد، به همین میزان باید واردات بنزین انجام می دادیم.

از همین رو، توجه به افزایش سهم سی ان جی در سبد سوخت لازم است و اکنون حدود ۱۲ میلیون لیتر ظرفیت خالی در جایگاه های سی ان جی وجود دارد که می تواند جایگزین بنزین شود.

با این حال، استقبال خوبی از مصوبه شورای اقتصاد برای تبدیل خودروهای عمومی نشد و تنها ۲۶۰ هزار خودروی عمومی طرح دوگانه سوز کردن رایگان استفاده کردند.

حمل و نقل سنگین بر اساس پیمایش خواهد بود. با اجرای این طرح، کیلومتر دقیق طی شده برای حمل بار از نقطه ای که حمل می شود تا زمانی که به دست مشتری برسد، مشخص شده و میزان سوخت تخصیصی بلافاصله در کارت هوشمند سوخت ذخیره می شود.

تنوع بخشی به سبد سوخت برای مدیریت مصرف یکی از مهمترین راهکارهای غیر قیمتی به شمار می رود. در این زمینه توجه به سی ان جی در اولویت بوده است. اکنون چه میزان سی ان جی روزانه در کشور به مصرف می رسد؟

توجه به سیاست های رشد و توسعه صنعت سی ان جی در کشور با هدف تنوع بخشی به سبد سوخت کشور ضروری است. هم اکنون به طور میانگین روزانه ۲۴ میلیون مترمکعب سی ان جی در کشور توزیع می شود که این عدد نسبت به مدت مشابه سال گذشته نیم درصد رشد نشان می دهد.

توقف تولید در بخش خودروهای پایه گازسوز در چند سال گذشته وجود داشته و امیدواریم با حرکت به





سه‌م ۶۰ درصدی شاهرگ‌های صنعت نفت در انتقال فرآورده‌های نفتی



نفت خام هستند، اگر به‌درستی نگهداری شوند، نیاز به نوسازی ندارند. خط لوله گچساران با بیش از ۶۰ سال عمر، به نوسازی نیاز ندارد و در حال نگهداری است و بازرسی‌های نیز مداوم از تمامی خطوط در حال انجام است. از ۱۴ هزار کیلومتر خطوط لوله نفت و فرآورده در کشور، تنها ۱۲۵ کیلومتر از خط لوله اهواز - نظامیه - اندیمشک نیاز به تعویض دارد که در حال انجام است.

«انشعابات غیر مجاز یکی از معضلات چند سال اخیر نگهداری خطوط لوله کشور است. برای جلوگیری از این موضوع چه اقداماتی انجام شده است؟»

اختلاف قیمت فرآورده‌های نفتی در ایران با کشورهای همسایه در تعداد انشعاب‌های غیرمجاز در کشور نقش مهمی دارد. سال گذشته ۴۷ مورد برداشت غیرمجاز داشته‌ایم. در برخی نقاط کشف انشعاب‌ها، به‌سختی انجام می‌شود که این موضوع از طریق بررسی پارامترهای در حال تغییر در اتاق کنترل از جمله فشار، رصد می‌شود و

«انتقال نفت و فرآورده‌های نفتی از طریق خط لوله در سال گذشته به چه میزان بوده است؟»

سال ۱۴۰۱ در مجموع ۱۳۱ میلیارد لیتر نفت و فرآورده از طریق خطوط لوله نفت خام و فرآورده کشور منتقل شد که این عدد در مقایسه با مدت مشابه سال پیش از آن (۱۴۰۰) با ۱۲۸ میلیارد لیتر انتقال، ۲.۲ درصد افزایش یافته است. مقدار انتقال فرآورده در سال ۱۴۰۱، ۶۳ میلیارد لیتر و نفت خام ۶۸ میلیارد لیتر بوده است، همچنین پارسال از طریق خطوط لوله نفت کشور، ۳ میلیارد و ۸۰۰ هزار لیتر سوخت مایع به ۱۹ نیروگاه کشور ارسال کردیم و با وجود تعدادی توربین گازی در صنعت انتقال و شرایط کمبود گاز، تلاش کردیم تا ارسال سوخت به نیروگاه‌های کشور با وقفه‌ای روبه‌رو نشود. با توجه به نقش مهم خطوط لوله در انتقال فرآورده‌های نفتی، آیا برنامه‌ای برای تعویض خطوط قدیمی وجود دارد؟ نقش نگهداری در طول عمر خطوط لوله نفت اهمیت ویژه‌ای دارد و خطوطی که در حال انتقال فرآورده‌های نفتی و

خطوط لوله در صنعت نفت به عنوان شاه‌رگ های این صنعت در تمام نقاط کشور گسترده شده است. این خطوط نقش مهمی در ایجاد امنیت انرژی ایفا می کنند.

با توجه به آنکه استفاده از خطوط لوله تا ۹۰ درصد هزینه انتقال فرآورده های نفتی را کاهش می دهد، توسعه آن در دولت سیزدهم مورد توجه قرار گرفته و حتی ساخت چند خط لوله جدید نیز در دستور کار قرار دارد.

بر این اساس، قرار است خط لوله نفت و فرآورده نفتی ایران در دولت سیزدهم از ۱۴ هزار کیلومتر به ۱۶ هزار کیلومتر افزایش پیدا کند. ارسالان رحیمی، مدیرعامل شرکت ملی خطوط لوله و مخابرات ایران با اشاره به اینکه انتقال نفت و فرآورده نفتی با خطوط لوله در کشور افزایش داشته، گفت که سوخت رسانی به ۱۹ نیروگاه کشور نیز از مسیر خط لوله انجام شده است.

وی تاکید کرد که اختلاف قیمت فرآورده های نفتی بین ایران و کشورهای همسایه قاچاق سوخت را از نظر اقتصادی جذاب می کند و این موضوع باعث ایجاد انشعابات غیر مجاز در مسیر خطوط لوله به ویژه در مناطق مرزی می شود.

رحیمی ادامه داد که برای جلوگیری از انشعابات غیر مجاز از روش های مختلف فنی استفاده می کنیم و در بسیاری از موارد حتی قبل از برداشت از انشعاب غیر مجاز، این انشعاب شناسایی و متوقف می شود.

گفتگو با ارسالان رحیمی را در ادامه می خوانید.

برداشت ها، پیش از اینکه به میزان قابل توجهی برسد و در بیشتر موارد پیش از آنکه برداشت انجام شود، کشف می شود.

بیشترین کشفیات سرعت ها در منطقه خوزستان و بندرعباس شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران رخ می دهد که دلیل این امر، هم مرز بودن این نقاط با کشورهای همسایه است.

« با گسترش شهرها، خطوط اصلی انتقال نفت و فرآورده به نزدیکی شهرها رسیده است. برای نظارت بر این موضوع چه اقداماتی را انجام داده اید؟ »

خطوط لوله نفت خام و فرآورده کشور بسته به سایز خطوط، دارای حریمی به منظور رعایت ایمنی، نظارت و انجام امور تعمیراتی است که به این حریم نباید تعرض شود. در گذشته با رشد و توسعه شهرنشینی بسیاری از خطوط لوله کشور در مسیر شهرها و حتی روستاها قرار گرفت، اما با اطلاع رسانی های انجام شده در سال های اخیر، استعلام های لازم برای رعایت حریم خطوط انجام می شود.

« ساخت خط لوله های جدید طبق برنامه در دستور کار وزارت نفت قرار دارد. آیا تامین مالی خطوط جدید انتقال فرآورده های نفتی انجام گرفته است؟ »

در صنعت انتقال از حداکثر برای ساخت خطوط لوله استفاده می شود. اکنون نیز فاینانسور پروژه های جدید خطوط لوله در حال نهایی شدن است. اجرای پروژه های جدید و در حال اجرای خطوط لوله نفت خام و فرآورده کشور در ستاد شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی در حال پیگیری به منظور تسریع در اجراست. در آینده نزدیک با بهره برداری از این پروژه ها، بسیاری از کمبودها و چالش های موجود در ظرفیت خطوط لوله کشور برطرف خواهد شد. ۸ هزار میلیارد تومان برای انجام پروژه میتیرنگ در صنعت انتقال در سال جاری اختصاص پیدا کرده است. بحث های بررسی و امکان سنجی این طرح آغاز شده است و امیدواریم بتوانیم به زودی این پروژه بسیار مهم را طبق برنامه تعریف شده اجرایی کرده و به نتیجه برسانیم. توان تولید تجهیزات مورد نیاز برای اجرای این پروژه در داخل کشور کافی است.

« سهم خطوط لوله در انتقال فرآورده در صنعت نفت چقدر بوده است؟ »

سال گذشته ۴۶ میلیارد تن کیلومتر فرآورده انتقال داده شده که از این مقدار ۲۸ میلیارد تن کیلومتر آن توسط خطوط لوله بوده است که بیش از ۶۰ درصد را به خود اختصاص داده است. به لحاظ حجمی ۱۳۰ میلیارد لیتر فرآورده در کشور استفاده شده که ۶۰ میلیارد لیتر آن از طریق خطوط لوله انتقال یافته است.

انتقال هر تن کیلومتر فرآورده توسط نفتکش، ۸۳۸ تومان هزینه و هر تن کیلومتر از طریق خطوط لوله ۷۹ تومان است که این عدد نشان دهنده هزینه ۱۰ برابری انتقال فرآورده از طریق نفتکش و به صورت زمینی است. حمل جاده ای علاوه بر تحمیل هزینه انرژی، خطراتی را نیز با خود به همراه دارد.

هر لیتر فرآورده بین ۵۸۰ تا ۵۹۰ کیلومتر در خطوط لوله کشور حرکت می کند که این عدد نشان دهنده صرفه جویی یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون لیتری نفت گاز در کشور است.



ثروت آفرینی و ایجاد ارزش افزوده با توسعه صنعت پالایشی ایران



ایران اولین کشوری است که در آن منابع نفتی کشف شد. کشف ماده‌ای سیاه که زندگی مردم را دچار تحول کرد و باعث شد تا مناسبات سیاسی و اجتماعی در کشور تغییر کند.

با این حال در ابتدای کشف نفت در کشور، بیشترین بخش از طلای سیاه تولید شده صادر می‌شد و به صورت خام به فروش می‌رسید. به تدریج پالایشگاه‌ها و بعد از آن پتروشیمی‌ها در کشور سر برآوردند تا ارزش افزوده بیشتری را نصیب کشور کنند.

با ساخت پالایشگاه‌ها تولید فرآورده‌های نفتی از جمله بنزین و گازوئیل آغاز شد. در واقع از عمری بیش از ۱۱۰ سال از صنعت نفت ایران، بیشترین فعالیت‌ها در این صنعت تا نیمه عمر آن مربوط به تأمین فرآورده‌های نفتی به عنوان سوخت بوده است. به مرور زمان اما پای نفت به سایر بخش‌ها نیز باز شد و با توسعه صنایع پالایشی و پتروشیمی موضوع تکمیل زنجیره ارزش و توسعه صنایع تکمیلی مطرح شد. از این رو امروز در جهان هر کجا که صنعت نفت به دنبال فعالیت بوده، بخش‌های پایین‌دستی نیز تعریف شده و جهت‌گیری کشورهای پیشرفته دنیا به سمت ساخت واحدهای پتروپالایشی معطوف شده که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که علاوه بر افزایش سودآوری در تأمین امنیت انرژی نیز نقش به‌سزایی دارند.

در واقع با توسعه پتروپالایشگاه‌ها، ابتدا تا انتهای زنجیره ارزش به طور کامل دیده می‌شود و تولید محصولات نیز با توجه به نیاز این زنجیره انجام می‌شود. در پتروپالایشگاه‌ها، به جای آنکه نفت خام تنها به فرآورده‌های نفتی مانند بنزین، گازوئیل، نفت کوره و ... تبدیل شود، سهمی از تولیدات را خوراک اولیه برای صنایع پتروشیمی تشکیل می‌دهد.



پتروپالایشگاه‌ها، نفتای ۶۶۵ دلاری با تبدیل به آروماتیک ۹۳۵ دلار و با تبدیل به الفین‌ها تا ۹۸۰ دلار در هر تن قیمت می‌خورد. به این معنی که تبدیل نفت خام به نفتا فقط ۴۵ درصد ارزش افزوده ایجاد می‌کند، در صورتی که اگر همان نفت خام به محصولات الفینی یا آروماتیکی تبدیل شود تا ۱۱۵ درصد ارزش افزوده به دنبال خواهد داشت.

البته زنجیره ارزش به این مرحله محدود نمی‌شود. تبدیل محصولات بالادست پتروشیمی، به محصولات میانی، ارزش افزوده را تا ۲۰۰ درصد بالا خواهد برد و تولید محصولات پایین دستی و نهایی، نفت خام را تا ۳۰۰ درصد با ارزش تر می‌کند. بنابراین یکی از راهکارهای اساسی بی‌اثر کردن تحریم‌های نفتی آمریکا به پیشنهاد کارشناسان و متخصصان، تغییر رویکرد از خام‌فروشی به سمت فرآورده‌فروشی و تولید محصولات نهایی و ایجاد ارزش افزوده بیشتر در مسیر کاهش وابستگی کشور به نفت خام

موضوعی که به طور ویژه از خام‌فروشی نفت جلوگیری می‌کند و با ایجاد ارزش افزوده بالاتر، نقش مهمی در رشد تولید ناخالص داخلی دارد. برای جلوگیری از خام‌فروشی ۲ میلیون بشکه نفت خام، در صورت ساخت پالایشگاه، ۲۵ تا ۳۰ میلیارد دلار و در صورت ساخت پتروپالایشگاه ۳۵ تا ۶۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز است.

اگرچه در ابتدا هزینه ساخت پتروپالایشگاه بیش از ۲ برابر هزینه ساخت پالایشگاه است اما ارزش افزوده‌ای که از این محل نصیب کشور می‌شود، می‌تواند به فاصله کوتاهی نه فقط این فاصله را جبران کند، بلکه باعث افزایش شدید ارزآوری به کشور شود.

قیمت هر تن نفت خام در سال ۲۰۲۱ میلادی معادل ۴۵۵ دلار بوده است. با تبدیل نفت خام به نفتا در واحدهای پالایشی، این ارزش به ۶۶۵ دلار در هر بشکه می‌رسد. اما ارزش افزوده اصلی در واحدهای بعدی اتفاق می‌افتد. در





ساخت
پتروپالایشگاه‌ها
در کنار اجرای
سیاست‌های
بهینه‌سازی
مصرف سوخت
می‌تواند کشور را
از زیان ۳ میلیارد
دلاری واردات
بنزین بی‌نیاز کند.

در سایه این اقدامات، تفاهم‌نامه طرح پتروپالایشگاه شهید سلیمانی را که می‌توان نخستین پروژه در حوزه تلفیق پالایش و پتروشیمی در کشور قلمداد کرد، به امضا رسید. هدف از احداث آن، افزون بر عبور کشور از پالایشگاه‌سازی و حرکت به سمت پتروپالایشگاه‌ها، ایجاد ارزش افزوده و جلوگیری از خام‌فروشی در جهت هم‌سویی با نگاه دولت و پیش‌بینی سند تحول است.

این طرح را می‌توان به عنوان نخستین اقدام دولت سیزدهم برای جلوگیری از بحران کمبود بنزین در آینده نزدیک در نظر گرفت. اما این پتروپالایشگاه ۳۰۰ هزار بشکه‌ای، علاوه بر تأمین مصرف روزافزون داخلی بنزین و جلوگیری از واردات آن، سبب جلوگیری از خام‌فروشی در کشور می‌شود و افزون بر آن با تولید فرآورده‌های سبک سوختی و پتروشیمیایی، نقش مهمی در ایجاد ارزش افزوده محصولات پایین‌دستی صنعت نفت ایفا می‌کند. ترکیب فرآورده‌های تولیدی در پتروپالایشگاه شهید سلیمانی با ظرفیت پالایش روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت خام سنگین، ۶۵ درصد سوخت و ۳۵ درصد محصولات شیمیایی خواهد بود و قرار است این طرح پس از گذشت پنج سال از زمان اجرا تکمیل شود.

همچنین تفاهم‌نامه و مشارکت‌نامه تأمین مالی و ساخت پالایشگاه مروارید مکران در بندر جاسک به ظرفیت ۳۰۰ هزار بشکه در روز با سرمایه‌گذاری ۶٫۷ میلیارد دلاری نیز به امضا رسید. هر دو این طرح‌ها از تسهیلات تنفس

است. با توجه به این مهم، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در دولت سیزدهم از همان ابتدا بر توسعه پتروپالایشگاه‌ها تأکید کرد. در همین راستا، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، حضور این شرکت به عنوان یک شرکت توسعه‌ای مطرح شد و با تبدیل شدن آن به قانون، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران می‌تواند در مسیر توسعه پتروپالایشگاه‌ها بیش از پیش فعال شود. همچنین هیأت دولت با اضافه شدن شرکت مادر تخصصی ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران به فهرست سازمان‌های توسعه‌ای موافقت کرد.

از سوی دیگر اکنون با رشد فزاینده مصرف سوخت در کشور رو به رو هستیم. افزایش تقاضا برای بنزین و گازوئیل باعث شده تا نگرانی‌ها برای واردات دوباره سوخت اتفاق بیافتد.

ساخت پتروپالایشگاه‌ها در کنار اجرای سیاست‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت می‌تواند کشور را از زیان ۳ میلیارد دلاری واردات بنزین بی‌نیاز کند.

این تصمیم با توجه به ضرورت تأمین بی‌وقفه و مطمئن انرژی مورد نیاز کشور و با هدف تهیه مقدمات برای انجام تکالیف شرکت مادر تخصصی ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در زمینه عملیات پایین‌دستی نفت انجام گرفت.



اولیه برای تولید محصول بدون دریافت هزینه در اختیار پتروپالایشگاه‌های تازه تأسیس قرار بگیرد و پتروپالایشگاه‌ها با تولید و فروش محصولات از محل این مواد اولیه، طی زمان بندی مشخص، وجه این خوراک اولیه را با دولت تسویه کنند؛ در اصلاحیه قانون آمده که تنفس خوراک برای اجرای این قانون، از محل سهم سالانه صندوق توسعه ملی تا سقف ۳۵ درصد سهم ماهانه آن صندوق و مطالبات ارزی صندوق توسعه ملی از دولت و شرکت ملی نفت ایران تأمین شود، طرحی که وزارت نفت موظف است که یک الی دو سال پس از ساخت پتروپالایشگاه، خوراک آن را به صورت رایگان تأمین کند.

نتیجه اینکه پتروپالایشگاه عبارت است از یکپارچگی مجتمع‌های پالایشی و پتروشیمی که با هدف تنوع و کاهش قیمت تمام شده محصولات، افزایش بهره‌وری و سودآوری و بهینه‌سازی مصرف انرژی، ایجاد ارزش افزوده و اشتغال پایه‌ریزی شده است.

ساخت پتروپالایشگاه، خودکفایی و استقلال اقتصادی و کاهش یا بی اثر کردن تحریم‌های ظالمانه، افزایش حاشیه سود فرآوری نفت، کاهش آلودگی، کاهش هزینه‌های تأمین خوراک، مدیریت یکپارچه و هماهنگی میان واحدها را تضمین خواهد کرد. ■

خوراک صندوق توسعه بهره‌مند خواهند شد که در جهت کمک به اقتصاد این طرح‌ها و کوتاه‌تر کردن دوره بازگشت سرمایه آن‌ها دارد. با اجرای طرح‌های پتروپالایشگاهی در کشور علاوه بر جلوگیری از خام‌فروشی و ایجاد ارزش افزوده محصولات پایین دستی صنعت نفت، همچنین عبور از پالایشگاه‌سازی و حرکت به سمت احداث پتروپالایشگاه، استمرار حضور کشورمان در بازارهای جهانی، تنوع در سبد محصولات نفتی، تأمین نیاز داخلی با توجه به افزایش روزافزون مصرف سوخت در کشور، تلفیق صنعت پالایش و پتروشیمی و به حداقل رسیدن چالش‌های موجود در هر دو بخش و جلوگیری از بحران کمبود بنزین و واردات بنزین محقق خواهد شد.

از سوی دیگر با ایجاد این واحدها، تغییر آرایش خطوط لوله کشور و توسعه صنعت انتقال، توسعه انبارها و ذخایر و دیگر تاسیسات جانبی مورد نیاز ذخیره و انتقال و صادرات فرآورده در کشور و سازگاری بیشتر صنعت پالایش نفت با محیط زیست نیز محقق می‌گردد.

در این راستا طی سال ۱۴۰۰ مجلس شورای اسلامی با قانون «حمایت از توسعه صنایع پایین دستی نفت خام و میعانات گازی»، معروف به قانون پتروپالایشگاه‌ها گام بلندی در راستای عبور از خام‌فروشی و تکمیل زنجیره ارزش نفت خام برداشت؛ قانونی که خوراک



درآمد ۷۳ هزار میلیارد تومانی با بهینه‌سازی ۵ درصدی در مصرف بنزین



مصرف انرژی در کشور بسیار بالاتر از میانگین جهانی است و ایرانی‌ها در مقایسه با جهان بیش از ۲ برابر انرژی مصرف می‌کنند. نکته مهم اما آن است که حدود ۹۸ درصد از انرژی در ایران به صورت مستقیم و غیر مستقیم از سوخت‌های فسیلی تأمین می‌شود و بنابراین شدت مصرف انرژی باعث شده تا بخش زیادی از نفت و گاز تولیدی در کشور به عنوان سوخت توسط مردم استفاده شود.

اگرچه مصرف انرژی در کشور بسیار بالا است و تمام بخش‌های کشور نیز بر لزوم کاهش مصرف انرژی تأکید می‌کنند اما تا زمانی که اقدامی عملی در زمینه بهینه‌سازی مصرف اتفاق نیافتد، تغییری در نحوه مصرف نیز به وجود نخواهد آمد.

نکته‌ای که باید به آن توجه شود این است که به دلیل پرداخت یارانه بالا توسط دولت برای حامل‌های انرژی در ایران و عدم پرداخت قیمت واقعی این حامل‌ها توسط مصرف‌کنندگان، هیچ کدام از بخش‌ها به دنبال بهینه‌سازی نیستند.

از همین رو است که نه نیروگاه‌ها به دنبال افزایش راندمان خود می‌روند و نه بخش صنعت تکنولوژی روز را به خدمت می‌گیرد تا هزینه انرژی خود را کاهش دهد.

این موضوع در بنزین نیز به شدت وجود دارد. بنزین که به عنوان سوخت خودروهای سواری مورد استفاده قرار می‌گیرد، به دلیل آنکه خودروها با کیفیت روز جهان فاصله دارند و همچنین به دلیل پایین بودن قیمت، جزو پرمصرف‌ترین حامل‌های انرژی ایران است.

از سوی دیگر تفاوت فاحش قیمت این حامل انرژی با کشورهای همسایه که در مواردی تا ۸۰ درصد نیز برآورد می‌شود، باعث شده تا قاچاق با هر هزینه‌ای برای برخی افراد جذاب و اقتصادی باشد.

سالانه ۸۰ میلیارد دلار یارانه سوخت در کشور پرداخت می‌شود و این در شرایطی است که سال گذشته مجموع درآمدهای نفتی کشور ۴۳ میلیارد دلار بوده است.



مقایسه کنیم عمق فاجعه مشخص می شود. نگاهی به قیمت بنزین با عدد اکتان ۹۲ در معاملات خلیج فارس نشان می دهد هر بشکه بنزین که معادل حدود ۱۵۹ لیتر است و یک محاسبه ساده نشان می دهد هر لیتر بنزین در خلیج فارس در سال جاری حدود یک دلار بوده که با میانگین قیمت حدود ۴۰ هزار تومان هر دلار به قیمت مرکز مبادله طلا و ارز، هر لیتر بنزین در خلیج فارس ۴۰ هزار تومان قیمت می خورد. قیمت بنزین البته در همه کشورهای همسایه ایران به این میزان نیست و در برخی کشورها هر لیتر بنزین تا ۶۰ هزار تومان نیز به فروش می رسد.

با توجه به قیمت هزار و ۵۰۰ تومانی برای بنزین سهمیه ای و ۳ هزار تومانی بنزین آزاد و مقایسه آن با قیمت بنزین فوب خلیج فارس، هر لیتر بنزین سهمیه ای ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان و هر لیتر بنزین آزاد نیز ۳۷ هزار تومان یارانه دریافت می کند تا به قیمت های امروز به دست مصرف کننده ایرانی برسد. با توجه به مصرف روزانه ۱۰۰ میلیون لیتر بنزین و سهم ۶۰

به دلیل پرداخت یارانه بالا توسط دولت برای حامل های انرژی در ایران و عدم پرداخت قیمت واقعی این حامل ها توسط مصرف کنندگان، هیچ کدام از بخش ها به دنبال بهینه سازی نیستند.

در حال حاضر روزانه ۲۵۰ میلیون لیتر فرآورده نفتی در ایران مصرف می شود که با هر تراز جهانی و با هر کشوری مقایسه شود بسیار بالا و ۵ تا ۶ برابر استاندارد دنیا است.

سالانه ۸۰ میلیارد دلار یارانه سوخت در کشور پرداخت می شود و این در شرایطی است که سال گذشته مجموع درآمدهای نفتی کشور ۴۳ میلیارد دلار بوده است.

این اعداد نشان می دهد ایران حدود ۲ برابر درآمدهای نفتی خود را صرف پرداخت یارانه انرژی کرده است.

آخرین ترازنامه انرژی کشور شدت مصرف فرآورده های نفتی را ۱.۴ برابر میانگین سرانه مصرف جهانی گزارش می کند.

اگرچه این اعداد به خودی خود بسیار بزرگ هستند اما زمانی که آن را با اعداد کلان بودجه و عملکرد آن در سال گذشته



در ایران به ازای هر نفر روزانه حدود ۰٫۹۵ لیتر بنزین و حدود ۰٫۸۸ لیتر گازوئیل مصرف می‌شود. مصرف روزانه بنزین و گازوئیل در ایران به ازای هر نفر تقریباً ۲ برابر متوسط جهانی است.

درصدی بنزین یارانه ای و ۴۰ درصدی بنزین آزاد، روزانه دو هزار و ۳۱۰ میلیارد تومان یارانه به بنزین سهمیه‌ای و یک هزار و ۴۸۰ میلیارد تومان یارانه به بنزین آزاد تعلق می‌گیرد که نشان می‌دهد دولت هر روز بیش از ۳ هزار و ۷۹۰ میلیارد تومان یارانه به بنزین می‌دهد.

با یک حسابی سرانگشتی یارانه پرداخت شده به بنزین در ماه ۱۱۳۷ هزار میلیارد تومان و در سال یک میلیون و ۳۶۴ هزار میلیارد تومان خواهد بود.

این در حالی است که بودجه عمومی دولت بر اساس قانون بودجه سال جاری ۲ میلیون و ۲۶۳ هزار میلیارد تومان است. بنابراین یارانه پرداختی به بنزین در صورت ثابت بودن قیمت بنزین و قیمت دلار، معادل ۶۰ درصد بودجه عمومی دولت در یک سال است.

هر چند الگوی و فرهنگ مصرف سوخت توسط مردم نیز در بالا بودن میزان مصرف در کشور تاثیرگذاری است، اما گره اصلی مصرف افسارگسیخته در ایران تنها با اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت باز می‌شود که اجرای آن بر عهده دولت‌ها است.

در حال حاضر تراز گاز کشور منفی شده و میزان تقاضا از عرضه بیشتر شده است. با توجه به میزان مصرف بنزین و تولید آن در پالایشگاه‌ها، این موضوع تا پایان سال ۱۴۰۱ به بنزین و گازوئیل نیز سرایت کرد تا آنجا که اکنون نگرانی نسبت به واردات بنزین برای جبراین ناترازی نیز وجود دارد. بدین ترتیب نه تنها صادرات انرژی ایران به صفر می‌رسد بلکه عمده مصارف انرژی نیز در بخش‌های غیرمولد انجام شده که هیچ نقشی در افزایش تولید ناخالص داخلی کشور ندارند.

می‌توان مفهوم بهینه‌سازی مصرف سوخت را به لحاظ اهمیت جایگاه، معادل تولید و توسعه تلقی کرد؛ با در نظر گرفتن این موضوع که برای تولید ۵۰ میلیون مترمکعب گاز رقمی در حدود ۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز است، بنابراین برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری برای صرفه‌جویی به مقدار ۲۰ میلیون مترمکعب در بخش مصارف خانگی و تجاری، با در نظر گرفتن هزینه‌های مرتبط با آن نه تنها منطقی که سودآور به نظر می‌رسد. حجم سرمایه‌گذاری پروژه‌های بهینه‌سازی بسیار کمتر از هزینه‌های مربوط به توسعه میادین گازی است. برآوردها نشان می‌دهد که به ازای هر متر مکعب گاز، هزینه افزایش تولید گاز از طریق توسعه میادین گازی سه برابر بهینه‌سازی مصرف همان مقدار گاز است. در نتیجه بهینه‌سازی مصرف در مقایسه با سایر راهکارها در اولویت بالایی از منظر اقتصادی قرار دارد.

افزایش دوباره مصرف بنزین و رسیدن مصرف در روزهایی به بالای ۱۰۰ میلیون لیتر در روز باعث شده تا توجه به بهینه‌سازی مصرف در این حوزه نیز بیشتر شود.

رقمی که می‌تواند درآمد صادراتی بنزین را از کشور، آن هم در این شرایط افزایش قیمت‌های جهانی سلب می‌کند

و در آینده نزدیک هم ممکن است کشور را به وارد کننده فرآورده‌های نفتی تبدیل کند.

در این میان ۲ راه پیش روی دولت قرار دارد. یا باید پالایشگاه‌های جدید برای تأمین نیاز داخلی بسازد و یا بهینه‌سازی مصرف را در دستور کار خود قرار دهد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد اکنون برای ساخت یک پالایشگاه باید حدود ۱۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری صورت گیرد در حالی که با ۴۰۰ تا ۵۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری می‌توانیم نسبت به بهینه‌سازی مصرف همان میزان فرآورده نفتی اقدام کنیم.

هزینه ساخت پالایشگاه‌ها بستگی به کیفیت محصولات دارد، یعنی هر چه میزان پیچیدگی یک پالایشگاه بالاتر باشد هزینه ساخت آن هم بالاتر است.

افزایش دوباره مصرف بنزین و رسیدن مصرف در روزهایی به بالای ۱۰۰ میلیون لیتر در روز باعث شده تا توجه به بهینه‌سازی مصرف در این حوزه نیز بیشتر شود

اگر تورم جهانی را سالیانه حدود ۲ درصد در نظر بگیریم هزینه ساخت یک پالایشگاه میعانات گازی ۱۲۰ هزار بشکه‌ای، به قیمت امروز معادل ۲۰۳ میلیارد دلار محاسبه می‌شود که اگر با الگوی ستاره خلیج فارس ساخته شود، ۱۲۰ میلیون لیتر به تولید بنزین کشور اضافه می‌کند.

در حالی که می‌توان با حدود یک دهم این رقم، همین مقدار بهینه‌سازی در مصرف بنزین کشور محقق کرد.

از سوی دیگر، هزینه کلان احداث پالایشگاه‌های جدید نفت خام و میعانات گازی در ایران گاهی تا ۳ برابر استاندارد جهانی نیز می‌رسد.

بنابراین منطقی است با اجرای طرح‌های بهینه‌سازی در کنار ایجاد تنوع در سبد سوخت کشور از جمله توسعه سی.ان.جی مصرف بنزین را کاهش داده و از محل این صرفه‌جویی، طرح‌های توسعه‌ای این صنعت از جمله کمک به افزایش ظرفیت پالایشی کشور را اجرا کرد.

در ایران به ازای هر نفر روزانه حدود ۰٫۹۵ لیتر بنزین و حدود ۰٫۸۸ لیتر گازوئیل مصرف می‌شود. مصرف روزانه بنزین و گازوئیل در ایران به ازای هر نفر تقریباً ۲ برابر متوسط جهانی است.

از سوی دیگر، رشد مصرف بنزین در ۳۰ سال گذشته در ایران حدود ۲۶۵ درصد بوده است در حالی که کشورهای ترکیه، آلمان و فرانسه در ۳۰ سال گذشته رشد منفی در مصرف بنزین را تجربه کرده‌اند و مصرف بنزین خود را کنترل کرده‌اند که در اروپا این امر سبب بسته شدن بعضی از واحدهای پالایشگاهی شده و بعضی دیگر از پالایشگاه‌ها نیز تغییر فرایند داده و تبدیل به پالایشگاه‌های زیستی (Bio-refinery) شده‌اند.

بیشتر بودن سرانه مصرف بنزین و گازوئیل در ایران، این گزاره را در ذهن تقویت می‌کند که مردم ایران به صورت غیراستاندارد و مسرفانه از بنزین و گازوئیل استفاده می‌کنند،



متوسط مصرف
خودروها در
داخل نزدیک
سه برابر مصرف
استاندارد جهانی
است؛ درحالی که
خودروهای ما باید
در هر ۱۰۰ کیلومتر
لیتر مصرف بنزین
داشته باشند

تا سال ۱۴۰۲ ایران به جمع واردکنندگان بنزین و گازوئیل خواهد پیوست و کشور نه تنها از مزایای ارزآوری صادرات فرآورده‌های نفتی محروم می‌شود، بلکه در سال‌های آینده ارزیابی قابل توجهی نیز رقم خواهد خورد.

بعد از فروکش کردن شیوع کرونا و محدودیت‌های حمل و نقل، مصرف بنزین در کشور دوباره اوج گرفته است و تا پایان سال جاری به نقطه سر به سر می‌رسد.

همچنین طبق پیش‌بینی‌ها تراز گازوئیل در سال آینده به نقطه سر به سر می‌رسد و پس از آن، ایران برای تأمین گازوئیل خود نیز نیازمند به واردات می‌شود.

مهمترین و راهبردی‌ترین فرآورده‌های نفتی، بنزین و نفتگاز است. اکنون روزانه ۱۰۵ میلیون لیتر بنزین و ۱۱۰ میلیون لیتر نفتگاز در کشور تولید می‌شود که مطابق با استانداردهای روز جهان از طریق جایگاه‌های سوخت به دست مصرف کنندگان می‌رسد.

همچنین روزانه در مجموع ۲۵۰ میلیون لیتر انواع فرآورده‌های نفتی مانند بنزین، گازوئیل، سوخت کم سولفور کشتی‌ها، سوخت هواپیماها و صنایع در پالایشگاه‌های ایران تولید و در سراسر ایران توزیع و به راحتی استفاده می‌شود.

اگر میزان مصرف گاز طبیعی را با دیگر سوخت‌ها معادل سازی کنیم در مجموع روزانه بیش از یک میلیارد لیتر سوخت در کشور تولید و به مبادی مصرف عرضه می‌شود و بخش زیادی از فرآورده‌های نفتی در ایران بر اساس بالاترین استاندارد روز جهان در ۱۰ پالایشگاه ایران تولید می‌شود.

به طور مثال اگر مصرف بنزین روزانه با پنج میلیون لیتر صرفه جویی از ۱۰۵ به ۱۰۰ میلیون لیتر کاهش پیدا کند، برای یک‌هزار و ۸۲۵ میلیون لیتر بنزین امکان صادرات فراهم می‌شود. با در نظر گرفتن قیمت ۴۰ هزار تومانی بنزین در فوب خلیج فارس، درآمد ایران از این محل ۷۳ هزار میلیارد تومان خواهد بود.

درحالی که واقعیت چیز دیگری است.

متوسط مصرف خودروها در داخل نزدیک سه برابر مصرف استاندارد جهانی است؛ درحالی که خودروهای ما باید در هر ۱۰۰ کیلومتر ۴ لیتر مصرف بنزین داشته باشند، در حال حاضر خودروهای ما ۱۰ تا ۱۲ لیتر مصرف بنزین دارند.

اگر شرایط مصرف بالای خودروهای داخلی اصلاح شود و ناوگان حمل و نقل شهری و مترو توسعه پیدا کند، نیازی به واردات بنزین نخواهد بود، اما اگر قرار باشد با همین رویه پیش برویم، احتمال واردات بنزین برای سال آینده دور از ذهن نیست؛ این اتفاق امسال رخ نخواهد داد، چرا که ذخایر خوبی در بحث بنزین وجود دارد.

با وجود مصرف بنزین سه برابری خودروهای ایرانی نسبت به میانگین جهانی، باز هم مصرف سرانه کشور دو برابر میانگین جهانی است، به بیان دیگر هر فرد ایرانی خودرویی دارد که سه برابر استاندارد جهانی سوخت مصرف می‌کند، ولی مصرف آن فرد فقط دو برابر میانگین جهانی است نه سه برابر.

در حوزه مصرف گازوئیل نیز فرسودگی شدید ناوگان باعث شده است که گازوئیل با بازدهی بسیار پایینی در ناوگان سنگین کشور مورد مصرف قرار گیرد و این ناوگان فرسوده نیازمند نوسازی است.

با توجه به ریشه‌یابی مشکل مصرف سوخت، به نظر می‌رسد، راهکار اصلی برای جلوگیری از بحران بنزین، افزایش کیفیت خودروهای بنزینی توسط خودروسازان و نوسازی ناوگان حمل سنگین کشور باشد.

بهینه‌سازی در مصرف سوخت آنجا اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که بررسی روند تولید و مصرف بنزین و گازوئیل در کشور نشان می‌دهد که تراز این دو سوخت در حال رسیدن به نقطه سر به سر و سپس منفی شدن است.

به بیان دیگر در صورت تداوم روند قبلی در دولت گذشته،

جلوگیری از خروج سرمایه‌های ملی با سیاست‌های غیر قیمتی سوخت



ایران در بین کشورهای جهان یکی از ارزان‌ترین بنزین‌ها را توزیع می‌کند. در واقع یکی از بیشترین یارانه‌هایی که در کشور پرداخت می‌شود مربوط به بنزین است. ارزان بودن بنزین در کنار مصرف بالای خودروها در ایران که گاهی تا سه برابر میانگین مصرف در جهان است، باعث شده تا شدت مصرف بنزین در کشور ۲ برابر جهان باشد. البته مصرف بالای بنزین در ایران تنها در داخل اتفاق نمی‌افتد و بخشی از این سوخت که گاهی تا ۲۰ میلیون لیتر در روز نیز عنوان می‌شود به دلیل اختلاف بالای قیمت در داخل ایران با کشورهای همسایه قاچاق می‌شود. بنابراین لازم است تا اقدام جدی برای مقابله با قاچاق سوخت که سرمایه‌های ملی را هدر می‌دهد توسط دولت صورت گیرد. در این میان به دلیل مشکلات اقتصادی و نوسانات نرخ ارز، امکان تغییر قیمت بنزین و نزدیکی آن به قیمت‌های جهانی و منطقه‌ای وجود ندارد و باید راه حل

قیمت گازوئیل در ایران ۳۰۰ و یا ۶۰۰ تومان در هر لیتر است اما این فرآورده در کشورهای همجوار ۳۵ تا ۴۰ هزار تومان در هر لیتر فروخته می‌شود و این نشان‌دهنده اختلاف ۱۳ هزار درصدی قیمت و جذابیت قاچاق است.

این میزان سوخت از توان کشور خارج است. با توجه به قیمت‌هایی که نسبت به کشورهای همجوار وجود دارد مسیری به سمت قاچاق و سو استفاده ایجاد می‌کند. در حالی که اگر این ظرفیت را بتوانیم مدیریت کنیم، صادرات و ارزآوری برای کشور به دنبال خواهد داشت. با توجه به شرایط کشور اما استفاده از سیاست‌های قیمتی برای جلوگیری از قاچاق سوخت مشکل خواهد بود. از همین رو سیاست‌های غیر قیمتی مورد توجه قرار گرفته است. یکی از سیاست‌های غیر قیمتی در مدیریت مصرف سوخت استفاده از سامانه سپهتن است و در پایش واقعی بخش عمده ای که حدود ۱۰ تا ۲۰ میلیون لیتر خواهد بود، کاهش مصرف اتفاق خواهد افتاد که می‌تواند وارد چرخه صادرات شود. زیرا اگر پایش درستی انجام نگیرد سوخت از مسیر اصلی منحرف شده و به سمت قاچاق خواهد رفت.

در واقع راه اندازی سامانه‌های سپهتن (حمل و نقل برون شهری) و سپیاد (حمل و نقل درون شهری) یک تکلیف قانونی بوده و این وزارتخانه آمادگی لازم برای اتصال به این سامانه‌ها را دارد.

بخشی از این اختلاف قیمت‌ها مربوط به مشتقات نفتی است که برای مدیریت این بخش باید مشتقات سوختی وارداتی از سوخت یارانه ای تفکیک شود که بدین منظور کار گروه لازم در مجموعه ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز پیش بینی شده است. همچنین برای کنترل و نظارت بر سهمیه مصرف کنندگان عمده مشتقات سوختی سامانه سدف (سامانه درخواست فرآورده‌های نفتی) پیش بینی شده است.

از سوی دیگر در حالی که دولت سیزدهم همواره اعلام کرده که هیچ برنامه ای برای افزایش قیمت بنزین ندارد اما توانسته است با راهکارهای غیرقیمتی مانع از قاچاق ۱۵۰ میلیون لیتر بنزین در ماه شده و بدین ترتیب از منفی شدن تراز بنزین جلوگیری کند.

اقدامات دولت سیزدهم در یک سال اخیر برای مهار کرونا و واکسیناسیون گسترده عمومی موجب شد در سال ۱۴۰۱ با کاهش محدودیت‌های کرونایی، جریان مسافرت‌های مردم برقرار شود. تا آنجا که مصرف بنزین حتی در زمستان نیز پایین نیامد و در دی ماه مصرف ۱۱۸ میلیون لیتر بنزین در روز رکورد شکست. رکورد شکنی مصرف بنزین تا روز پایانی سال ادامه داشت و ایرانی‌ها در ۲۹ اسفند سال گذشته ۱۴۴ میلیون لیتر بنزین مصرف کردند.

از سوی دیگر، افزایش جهانی قیمت انرژی در ماه‌های اخیر انگیزه‌ها برای قاچاق سوخت را افزایش داده و موجب شده است در کنار افزایش مصرف داخلی، قاچاق بنزین ایران نیز چالش تأمین بنزین را دو چندان کند.

دیگری را برای جلوگیری از قاچاق در نظر گرفت. از همین رو، دولت سیزدهم که با شعار بهبود معیشت مردم بر سرکار آمده، به دنبال مدیریت مصرف سوخت، با ابزارهای غیرقیمتی است و کنترل سهمیه‌ها راهکار موثری برای این موضوع است. برخلاف دولت گذشته که با ۳ برابر کردن قیمت بنزین تلاش داشت جلوی قاچاق را بگیرد دولت سیزدهم معتقد است با استفاده از نظام سهمیه‌بندی و رفع خلأهای آن در کنار حرکت به سمت استفاده بیشتر خودروها از سوخت سی.ان.جی، می‌توان جلوی مصرف بی‌رویه بنزین را گرفت به گونه‌ای که گرانی هم به مردم تحمیل نشود.

قاچاق سوخت در ایران به دلیل یارانه بالایی که به سوخت پرداخت می‌شود همواره از جذابیت بالایی برخوردار است. این موضوع در مواقعی که قیمت سوخت در ایران که ثابت است، با قیمت‌های جهانی که با تغییر قیمت نفت خام دچار نوسان می‌شود، تفاوت معناداری پیدا می‌کند، بیشتر هم می‌شود. اختلاف قیمت سوخت در ایران با کشورهای همسایه حتی در مواردی تا ۱۳ هزار درصد متفاوت است و با تمام موانعی که بر سر این راه وجود دارد باز هم قاچاق برای قاچاقچیان سوخت همچنان جذاب است.

با این حال دولت تلاش کرده تا مسیرهای قاچاق را ببندد و مانع از خروج سوخت از کشور که به نوعی خروج یارانه نیز به شمار می‌رود بشود.

کنترل مرزهای کشور، ایجاد بازارچه‌های سوخت در استان‌های مرزی، پایش کارت‌های سوخت، تخصیص سهمیه نفت‌گاز بر اساس پیمایش، استفاده از سامانه‌های هوشمند، مانند سامانه هوشمند سوخت و یا سدف و کاهش سهمیه آزاد کارت‌های سوخت با هدف جلوگیری از مهاجرت این کارت‌ها به منظور صادرات از اقداماتی است که در دولت سیزدهم اهتمام جدی بر آنها شده است.

در کنار این موارد، هوشمند سازی در حوزه زنجیره انتقال و توزیع سوخت اهمیت ویژه ای دارد زیرا شکاف قیمتی با کشورهای همجوار بالا است که مسیر قاچاق را فراهم می‌کند و انحراف در مصرف به وجود می‌آورد بنابراین هوشمندسازی در این زمینه و در چرخه حمل و نقل و الگوهای آن باید مورد توجه باشد که در دستور کار مجموعه است.

اکنون قیمت گازوئیل در ایران ۳۰۰ و یا ۶۰۰ تومان در هر لیتر است اما این فرآورده در کشورهای همجوار ۳۵ تا ۴۰ هزار تومان در هر لیتر فروخته می‌شود و این نشان‌دهنده اختلاف ۱۳ هزار درصدی قیمت و جذابیت قاچاق است.

از سوی دیگر مصرف بنزین به بالای ۱۰۰ میلیون لیتر در روز رسیده که رقم بسیار بالایی است و طبیعتاً تأمین

براساس آمارهای استخراج شده از سامانه هوشمند سوخت، در مدت اجرای طرح کاهش ۱۰۰ لیتری سهمیه بنزین آزاد کارت سوخت در مرداد ماه، ۵۵ میلیون لیتر بنزین از چرخه قاچاق خارج شد.

بنزین آزاد کارت سوخت در مرداد ماه، ۵۵ میلیون لیتر بنزین از چرخه قاچاق خارج شد. بدین ترتیب اجرای راهکارهای غیرقیمتی مانند کاهش اعتبار بنزین آزاد در کارت سوخت، نه تنها هزینه مردم را افزایش نمی‌دهد، بلکه با تأمین بنزین موردنیاز برای پیمایش ۲۱۰۰ کیلومتر در ماه، از قاچاق ماهانه ۱۵۰ میلیون لیتر بنزین جلوگیری می‌کند و مانع از منفی شدن تراز بنزین در کشور می‌شود. اقدام دیگری که در هفته‌های گذشته انجام شد، جمع‌آوری تعدادی از کارت‌های سوخت جایگاهداران با هدف کنترل قاچاق و پایش مصرف بود. با این حال هیچ محدودیتی در استفاده از کارت‌های شخصی سوخت و کارت‌های جایگاه وجود ندارد و برای مالکان خودروها در سراسر جایگاه‌های سوخت کشور، امکان استفاده از هر دو نوع کارت به هر مقدار میسر است. همسو با تکالیف تعیین شده در قانون، تحویل سوخت منحصرأباً کارت هوشمند سوخت در همه مجاری عرضه می‌شود و توصیه شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران استفاده از کارت سوخت شخصی به منظور بهبود نظام توزیع است. در همه جایگاه‌های عرضه سوخت به تعداد مناسب کارت سوخت جایگاه برای استفاده موجود است. با این اقدامات دولت در تلاش است تا علاوه بر کاهش قاچاق و جلوگیری از خروج سرمایه ملی از کشور، بخشی از ناترازی سوخت را نیز جبران کرده و احتمال واردات بنزین را نیز کاهش دهد.

درباره کنترل مصرف سوخت همواره دو راهکار قیمتی و غیرقیمتی مطرح می‌شود اما تمرکز دولت سیزدهم و وزارت نفت در بررسی‌های کارشناسی خود، استفاده از ابزارها و راهکارهای «غیرقیمتی» بوده است تا بدون افزایش هزینه برای مردم، جهش مصرف و قاچاق سوخت کنترل شود.

یکی از راهکارهای غیرقیمتی، کاهش اعتبار آزاد کارت‌های سوخت از ۲۵۰ به ۱۵۰ لیتر در ماه بود که در گذشته نیز سابقه داشته و البته موثر نیز واقع شده است. در حال حاضر حدود ۱۹ میلیون خودرو و کارت سوخت در کشور وجود دارد که بخش اعظم سهمیه آزاد آنها هرگز استفاده نمی‌شود ولی متأسفانه شاهد آن هستیم که کارت‌های سوخت به تعداد بالا به سمت استان‌های مرزی منتقل می‌شود و ظرف چند روز اول ماه سهمیه آنها خالی می‌شود که مشخصاً صرف قاچاق می‌شود.

با سهمیه ۶۰ لیتر بنزین ۱۰۰۰ تومانی و ۱۵۰ لیتر بنزین آزاد امکان پیمایش ۲۱۰۰ کیلومتر برای هر خودرو وجود دارد و عملاً تقریباً همه شهروندان نیازی به اعداد بیش از این میزان پیدا نمی‌کنند.

طی کردن مسافت ۲۱۰۰ کیلومتری برای خودروهای شخصی بسیار بیشتر از نیاز هر خودرو هست و در واقع تنها اتفاقی که با این تغییر رخ می‌دهد کاهش قاچاق بنزین از شهرهای مرزی است.

براساس آمارهای استخراج شده از سامانه هوشمند سوخت، در مدت اجرای طرح کاهش ۱۰۰ لیتری سهمیه



موفقیت زنجیره تولید و توزیع برای مدیریت صحیح توزیع سوخت کشور در زمستان



تأمین سوخت مایع بخشی از خانوارها منحصر به فرد بود.

زمستان سال گذشته، هم‌زمان با ورود جبهه هوای سرد به کشور و با توجه به شرایط کاهش دمای پایدار و لزوم مدیریت مصرف گاز طبیعی، ستاد مدیریت بحران شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی نیز به موازات شرکت ملی گاز ایران و وزارت نیرو شکل گرفت و شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی در ستاد و مناطق به صورت ۲۴ ساعته و در شیفت‌های پیوسته برای تأمین مناسب سوخت فعال شدند.

البته از ابتدای فصل سرد، تمرکز مجموعه پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی بر تأمین سوخت نیروگاهی قرار گرفت؛ تا بخشی از ناترازی سوخت در حوزه نیروگاهی

ایران چند سالی است که در زمستان با ناترازی گاز رو به رو است این ناترازی در سال‌های اول به محدودیت گازرسانی به صنایع و نیروگاه‌ها و پتروشیمی‌های کشور منجر شد اما در زمستان سال گذشته زنگ خطر قطعی گاز در بخش خانگی را به صدا درآورد.

با این حال هیچ‌گاه نه چرخ صنعتی به دلیل نبود گاز از حرکت ایستاد و نه نیروگاهی خاموش شد. در بخش خانگی نیز با وجود قطع محدود گاز در برخی نقاط کشور اما گرمای هیچ‌کس ای به مخاطره نیافتاد.

رسیدن به این موفقیت البته تنها با سوخت‌رسانی به موقع و مستمر سوخت مایع به این بخش‌ها انجام شد. کاری که البته هر سال در بخش صنایع و نیروگاه‌ها با موفقیت در زمستان انجام می‌شود اما اینبار به دلیل

فشار گاز شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی مسوول جبران افت فشار و تأمین سوخت جایگزین است. بررسی‌ها نشان می‌دهد، هر درجه کاهش دما، ۲۵ میلیون مترمکعب به مصرف گاز اضافه می‌کند و این میزان باید توسط سوخت مایع برای نیروگاه‌ها و صنایع تأمین شود تا گاز به بخش خانگی اختصاص پیدا کند. گاز موردنیاز بخش خانگی باید از سبد نیروگاه و صنایع کم شود و مأموریت شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی آن است که سوخت مورد نیاز را تأمین کند. همچنین با توزیع نفت سفید و گاز مایع در مناطق سرد سوخت مورد نیاز تأمین شد. در شرایط اوج مصرف گاز در کشور در دی ماه سال گذشته، ۸.۶ میلیون لیتر نفت سفید و بیش از یک هزار تن گاز مایع در منازل توزیع شده است. با وجود مصرف بالای گاز در بخش خانگی و تمرکز بر سوخت مایع در زمستان در صنایع و نیروگاه‌ها، برای حفظ محیط زیست در شهرهای بزرگ از جمله تهران تلاش شد تا سوخت گازوئیل با گوگرد پایین اختصاص پیدا کند و در تهران مازوتی به مصرف نرسید. در واقع، مازوت در نقاطی مصرف می‌شود که با شهرها فاصله دارد و مقدارش با توجه به میزان مصرف گاز و گازوئیل محدودتر است و درصد بالایی گازوئیل استفاده می‌شود.

جبران شود. در زمستان ماهانه، به‌طور میانگین روزانه حدود ۷۴ میلیون لیتر سوخت مایع به نیروگاه‌ها منتقل شد و مابقی نیز از طریق موجودی ذخایر تأمین شد که مجموعاً این عدد به ۱۲۰ میلیون لیتر در روز رسید. در گام بعدی تأمین سوخت صنایع سیمان و دیگر بخش‌ها قرار داشت که علاوه بر ذخیره‌سازی ۵۵۰ میلیون لیتری، روزانه ۱۵ میلیون لیتر سوخت مایع موردنیاز این بخش‌ها تأمین شد. همچنین با تعطیلی برخی جایگاه‌های عرضه سی‌ان‌جی به دلیل افت فشار گاز طبیعی، بنزین مورد نیاز مناطقی که جایگاه‌های سی‌ان‌جی تعطیل شده، تأمین شده و کمبودی به وجود نیامد. در چند استان سی‌ان‌جی قطع شد و فشار مضاعفی روی دوش شرکت پخش آورد و مصرف بنزین در استان‌های شمالی ۲۰ درصد افزایش پیدا کرد. از سوی دیگر، تمهیدات لازم برای تأمین سوخت ویژه موردنیاز مناطقی که در انتهای زنجیره شبکه گاز و در معرض افت فشار شبکه قرار دارند، اندیشیده شد و در این زمینه هماهنگی‌های لازم با سازمان راهداری، پلیس راهور و... انجام شده است تا مجموعه ۱۲ هزار دستگاه ناوگان فعال در زنجیره توزیع سوخت کشور بتوانند به‌صورت شبانه‌روزی به فعالیت پردازند. این اقدامات از آن جهت انجام شد که در شرایط افت

در شرایط اوج مصرف گاز در کشور در دی ماه سال گذشته، ۸.۶ میلیون لیتر نفت سفید و بیش از یک هزار تن گاز مایع در منازل توزیع شده است.





کار قرار می‌گیرد تا علاوه بر تأمین برق مورد نیاز کشور، چرخ صنایع از حرکت باز نماند و با توجه به اهمیت تأمین سوخت، از تابستان ذخیره‌سازی سوخت مایع در نیروگاه‌ها و صنایع آغاز می‌شود.

نکته مهم اما آن است که این سوخت جایگزین مطابق با مصوبات هیأت محترم وزیران معادل قیمت گاز طبیعی به مصرف‌کنندگان تحویل می‌شود. مطابق تصویب‌نامه هیأت وزیران درخصوص آیین‌نامه اجرایی تبصره ۱۴ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور در جلسه مورخه ۲۰ شهریور ۱۴۰۱، نرخ سوخت نیروگاهی اعم از نیروگاه‌های مقیاس کوچک و بزرگ در سال ۱۴۰۱ که تمامی برق خود را به شبکه سراسری برق کشور تحویل می‌دهند، مبلغ ۲۵۰ ریال به ازای هر لیتر فرآورده‌های نفتی و هر متر مکعب گاز طبیعی تعیین شده است.

بنابراین تفاوت قیمتی برای تحویل سوخت گاز و مایع برای صنایع از جمله کارخانجات سیمان وجود ندارد و قیمت سوخت تحویلی به آنها با قیمت مصوب یارانه‌ای محاسبه می‌شود.

در مجموع، برداشت، تأمین و توزیع سوخت از مبادی جنوبی کشور به صورت شبانه‌روزی در زمستان سال گذشته انجام شد و با کمترین چالش مانند دوره‌های پیش نه تنها سوخت تأمین شد که خاموشی برقی نیز در کشور اتفاق نیافتاد.

با ذخیره‌سازی انجام شده در نیروگاه‌ها و انبارهای نفت و شرایط سرمای هوا، ۲.۳ میلیارد لیتر میزان تحویل سوخت بیشتری نسبت به سال گذشته به نیروگاه‌های کشور ارسال شد. از ابتدای سال تا کنون ۱۴.۵ میلیارد لیتر سوخت در نیروگاه‌های کشور توزیع شده و ۱۴ میلیون لیتر نیز به مصرف رسیده است.

در مجموع تحویل سوخت مایع به نیروگاه‌ها امسال ۱۰ درصد افزایش داشته و مصرف سوخت مایع در نیروگاه‌ها نیز نسبت به سال گذشته ۲۰ درصد افزایش داشته است.

از سوی دیگر بردت و مصرف باعث شد فشار در نقاط انتهایی مسیر خط لوله گازرسانی کاهش پیدا کند، با پیش‌بینی‌های قبلی، تمام فروشندگی‌ها در ارتباط با عرضه نفت سفید تجهیز شد و به میزان مناسب در نقاط مختلف نفت سفید را ذخیره‌سازی صورت گرفت. همچنین آماده‌سازی کپسول‌های گاز مایع در مناطق شمالی انجام شد.

همچنین سوخت جایگزین اصناف، صنایع و مرغداری‌ها و نانوایی‌ها بر اساس برنامه‌ریزی منظم تأمین سوخت انجام شد هیچ گزارشی از تعطیلی این مراکز ارسال نشد.

همانگونه که تأکید شد، در زمستان، استفاده از سوخت جایگزین که شامل نفت‌گاز و نفت‌کوره می‌شود در دستور

جریان تازه حیات در اولین پالایشگاه خاورمیانه



پالایشگاه آبادان قدیمی‌ترین پالایشگاه خاورمیانه است. قدمت این پالایشگاه به بیش از ۱۰۰ سال می‌رسد و با وجود فراز و فرود و اوج و حضیض‌های مختلف در طول این سال‌ها همواره به عنوان یکی از مهمترین منابع تأمین سوخت در کشور بوده است.

حتی جنگ ۸ ساله نیز نتوانست قامت افراشته پالایشگاه آبادان را خیم کند. با این حال در سال‌های اخیر نوسازی این پالایشگاه کهن در دستور کار قرار گرفت تا علاوه بر حفظ ظرفیت آن، امکان تولید فرآورده‌ها با کیفیت بالاتر نیز فراهم شود.

با اقدامات صورت گرفته درست در سالروز ملی شدن صنعت نفت یعنی ۲۹ اسفند سال ۱۴۰۱، بخش نخست از فاز دوم پالایشگاه آبادان به حضور رئیس جمهوری به بهره‌برداری رسید.

طرح توسعه و تثبیت ظرفیت پالایشگاه آبادان که بخش نخست فاز دوم آن با ظرفیت پالایشی ۲۱۰ هزار بشکه در روز به بهره‌برداری رسید، طرحی برای نوسازی پالایشگاه آبادان است که با راه‌اندازی فازهای چهارگانه این طرح،

اهداف اجرای این طرح است که با اجرای بخش دوم آن، تمامی محصولات این پالایشگاه بر اساس استاندارد یورو ۵ اروپا تولید خواهد شد. کاهش آلایندگی‌های زیست‌محیطی محصولات، افزایش میزان تولید نفت سفید و بنزین سوپر با بهبود فناوری تولید، کاهش تولید نفت کوره و تثبیت ظرفیت پالایشگاه از دیگر دستاوردهای اجرای این پروژه است که با جمع‌آوری واحدهای قدیمی و احداث و راه‌اندازی واحدهای جدید تقطیر فاز ۱ و ۲ با ظرفیت ۲۱۰ و ۱۵۰ هزار بشکه در روز محقق خواهد شد.

انعطاف‌پذیری در مدیریت مصرف سوخت کشور از دیگر اهداف این پروژه است که با راه‌اندازی آن، این امکان به مدیریت برنامه‌ریزی شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی و وزارت نفت داده شده است تا در صورت نیاز به مدیریت مصرف سوخت کشور، ظرفیت این پالایشگاه تا بیش از روزانه نیم میلیون بشکه افزایش یابد.

با اجرای کامل فاز دوم طرح توسعه و تثبیت ظرفیت پالایشگاه آبادان در کنار واحدهای قدیمی، افزون بر افزایش خیره‌کننده ظرفیت پالایشی، امکان صادرات فرآورده در کشور مهیا شده و کشور نیز از واردات بنزین

از دل پالایشگاه قدیمی اما سربلند آبادان، پالایشگاهی نو سربرآورده و روح و جانی تازه به آن تزریق خواهد شد. طرح توسعه و تثبیت ظرفیت پالایشگاه آبادان که شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران آن را اجرا کرده است، شامل چهار فاز است که فاز دوم آن از سال ۹۶ با امضای قراردادی با مشارکت کنسرسیومی متشکل از یک شرکت ایرانی و یک شرکت خارجی وارد مرحله عملیاتی شد. ۱۰۵ درصد از تولیدات جدید پالایشی در این پروژه که در بخش دوم، کیفیت محصولات تولیدی در آن نیز افزایش خواهد یافت، گاز مایع، ۲۲ درصد نفت سفید و سوخت جت، ۲۱ درصد بنزین و ۲۴ درصد گازوئیل خواهد بود.

بخش نخست فاز اول طرح توسعه و تثبیت ظرفیت پالایشگاه آبادان دارای ۶ واحد تحت لیسانس از جمله واحدهای تقطیر در جو و خلأ، گاز مایع و واحدهای یوتیلیتی است و در بخش دوم فاز ۲، واحدهای تصفیه هیدروژنی و بنزین‌سازی شامل ISOM، NHT، CCR، KHT، GHT، و واحدهای یوتیلیتی و تأسیسات جانبی ساخته خواهد شد.

تثبیت ظرفیت تولید، نوسازی واحدها، بهینه‌سازی و تولید محصولات با ارزش افزوده بیشتر در پالایشگاه آبادان



ساخت بزرگ‌ترین
برج و کیوم
خاورمیانه به قطر
۱۱ متری ظرفیت
۱۰۰ هزار بشکه و
ساخت بزرگ‌ترین
مشعل پالایشگاهی
به ارتفاع ۱۲۵ متر از
جمله ویژگی‌های
این پروژه ملی
به‌شمار می‌رود.

بی‌نیاز خواهد شد.

با اجرای این طرح در عمل افزایش ظرفیت در پالایشگاه آبادان اتفاق نمی‌افتد، بلکه هدف اجرای واحد تقطیر ۲۱۰ هزار بشکه‌ای در روز بوده است که جایگزین واحد تقطیر قدیمی خواهد شد. افزون بر این استاندارد محصولات تولیدی پالایشگاه آبادان با احداث واحدهای جدید و جمع‌آوری واحدهای قدیمی این پالایشگاه، به یورو ۵ ارتقا می‌یابد. با اجرایی شدن این طرح، همچنین مقدار نفت کوره تولیدی در پالایشگاه آبادان به مقدار چشمگیری کاهش خواهد یافت.

پیشرفت ۳۳ درصدی این طرح پس از روی کار آمدن دولت سیزدهم و تکمیل آن در بازه زمانی ۱۲ ماهه یک رکورد به شمار می‌آید که برای به نتیجه رساندن آن، با به‌کارگیری ۷ هزار و ۳۰۰ نفر از کارکنان زبده، در مدت کوتاهی آماده بهره‌برداری شده است.

با اجرایی شدن این طرح همچنین برای بیش از ۷ هزار و ۳۰۰ نفر به صورت مستقیم و برای بیش از ۱۵ هزار نفر به صورت غیرمستقیم در کشور اشتغال‌زایی شده است. سرمایه‌گذاری انجام‌شده برای اجرای فاز دوم طرح توسعه

و تثبیت ظرفیت پالایشگاه آبادان در مجموع ۲.۶ میلیارد یورو بوده است که یک میلیارد یورو از آن، در بخش نخست پروژه سرمایه‌گذاری شده و نزدیک به ۱.۶ میلیارد یورو نیز به بخش دوم پروژه اختصاص خواهد یافت.

پالایشگاه آبادان با قدمت ۱۱۰ ساله، به‌عنوان یکی از پالایشگاه‌های منحصربه‌فرد در دنیا و خاورمیانه شناخته می‌شود. تولید در این پالایشگاه حتی زمانی که هدف حمله مستقیم دشمن در جنگ تحمیلی قرار گرفت، متوقف نشد و همچنان به‌عنوان قطب راهبردی محصولات نفتی کشور و خاورمیانه شناخته می‌شود که ۱۹ درصد سهم تولید بنزین کشور را به‌عهده دارد.

در این پروژه ۱۸ واحد پالایشی با تجهیزات عظیم و بی‌نظیر در خاورمیانه اجرایی شده است. با راه‌اندازی بخش نخست فاز دوم اما رکوردهای جدیدی در این پالایشگاه ثبت شده است که با این رکوردهای ثبت‌شده در احجام، بزرگ‌ترین سازه‌های پالایشی کشور در این پروژه ساخته شده است. احداث بزرگ‌ترین واحدهای تقطیر، بلندترین کوره یکپارچه نفت خام با ارتفاع ۷۰ متر، بزرگ‌ترین واحد هیدروکراکر و مرتفع‌ترین مشعل پالایشگاهی کشور با ارتفاع



اجرای پروژه‌های پالایشی محسوب می‌شود. ساخت بزرگ‌ترین برج وکیوم خاورمیانه به قطر ۱۱ متر و ظرفیت ۱۰۰ هزار بشکه و ساخت بزرگ‌ترین مشعل پالایشگاهی به ارتفاع ۱۲۵ متر از جمله ویژگی‌های این پروژه ملی به‌شمار می‌رود. در این پروژه همچنین برای نخستین بار در کشور، ۱۷ هزار مورد شمع‌کوبی به طول ۳۰ متر انجام شده است. در این پروژه برای نخستین بار از انتقال ریلی و زمینی برای انتقال تجهیزات به کشور استفاده شده است. محدودیت‌های انتقال تجهیزات این پروژه با توجه به موقعیت شهری این پروژه و حجم تجهیزات از جمله عوامل تأثیرگذار در مدت زمان اجرای پروژه بوده است. با اجرایی شدن فاز دوم طرح توسعه و تثبیت ظرفیت پالایشگاه آبادان، افزون بر افزایش کیفیت و کمیت فرآورده‌های تولیدی در کشور، توان صادراتی کشور نیز به نحو قابل ملاحظه‌ای افزایش خواهد یافت. اجرای این پروژه عظیم ملی در شرایط تحمیل شدیدترین تحریم‌ها به کشور، علاوه بر دمیدن جان تازه در تن خسته پالایشگاه کهنسال آبادان، گامی در جهت افزایش توان داخلی و باور متخصصان داخلی بوده است.

۱۲۷ متر از جمله ویژگی‌های این طرح محسوب می‌شود که توانسته است رکورد پیشین در پالایشگاه امام خمینی (ره) شازند را جابه‌جا و به نام خود ثبت کند. نصب و راه‌اندازی بزرگ‌ترین واحد تقطیر کشور و خاورمیانه در پالایشگاه آبادان که توانایی تقطیر روزانه ۲۱۰ هزار بشکه نفت خام را دارد، از دیگر دستاوردها و رکوردهای این پروژه به‌شمار می‌آید. شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران به‌عنوان بازوی اجرایی شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی مجری این پروژه است و بیش از ۶۰ شرکت زیرمجموعه شرکت طراحی و ساختمان نفت ایران (ODCC) هدایت و راهبری این پروژه را به‌عهده داشتند. اجرای این پروژه شهریورماه سال ۹۶ آغاز شد و در طول اجرا با چالش‌های مختلفی از جمله تحریم‌های سنگین، بحث تأمین منابع مالی، همه‌گیری ویروس کرونا، ریزگردها و گرمای بی‌سابقه روبه‌رو بود، اما خوشبختانه در طول سال گذشته با تلاش متخصصان داخلی، بیش از ۳۲ درصد پیشرفت حاصل شد، به نحوی که میزان پیشرفت پروژه ماهانه بیش از ۳ درصد ثبت شد که رکوردی در



توسعه شاه‌رگ‌های حیاتی انتقال فرآورده‌های نفتی



اکثر منابع نفت و گاز ایران در جنوب کشور قرار دارد و با توجه به این موضوع بیشتر ظرفیت پالایشی ایران نیز در همان مناطق متمرکز است. با این حال مراکز مصرف در نیمه شمالی کشور قرار گرفته و بنابراین فرآورده‌های نفتی که در جنوب تولید می‌شود، باید برای مصرف بیش از هزار کیلومتر مسافت را طی کند تا به مصرف برسد.

از همین رو، توزیع سوخت به اندازه تولید فرآورده‌های نفتی اهمیت دارد بنابراین باید راهکاری در نظر گرفته شود که سوخت تولیدی در جنوب با سرعتی قابل قبول به دست مصرف‌کنندگان در شمال برسد.

با توجه به این مهم باید برنامه‌ریزی برای ذخیره‌سازی سوخت در سطح کشور وجود داشته باشد و این ذخیره‌سازی هر چقدر بیشتر باشد، تاب‌آوری شبکه توزیع سوخت را افزایش خواهد داد.

بنابراین دولت سیزدهم برنامه افزایش ۱۵ روزه ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی را در دستور کار خود قرار داده از آن جمله می‌توان به احداث خطوط لوله جدید و همچنین مرکز ذخیره‌سازی شهید مهدوی در بندرعباس اشاره کرد. با این اقدامات، برنامه‌ریزی و افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی به میزان ۱۶ میلیارد لیتر آغاز شده و بر اساس مدت زمان ۴۵ تا ۶۰ روز مصرف سوخت کشور امکان ذخیره‌سازی دارد.

برای این منظور اگرچه خطوط لوله‌ای کشیده شده و نفتکش‌های جاده‌پیما نیز فعال هستند، اما با هدف امنیت بیشتر و همچنین کاهش مصرف سوخت، استفاده از خطوط ریلی نیز در دولت سیزدهم مورد توجه قرار گرفته است.

در این میان توجه به مسیری که حدود نیمی از بنزین



برای تردد نفتکش‌ها نیز جلوگیری شد. نگاهی به آمارها می‌تواند ارزش این کار را بیشتر نشان دهد. حمل نفت‌گاز از انبار نفت شهیدرجائی بندرعباس به یزد، در سال گذشته ۶۵ میلیارد تومان هزینه کرایه حمل در پی داشته است، در کنار آن، برای تردد نفتکش‌ها، ۳ میلیون لیتر نفت‌گاز نیز در طول یک سال مصرف شده است. با راه اندازی مخزن‌دار ریلی راه‌اندازی مخزن‌دار ریلی صرفه‌جویی در پرداخت هزینه کرایه حمل و کاهش مصرف نفت‌گاز را در پی خواهد داشت. از سوی دیگر، مقدار مصرف سوخت ریلی نسبت به نفتکش‌ها بسیار ناچیز است و این پروژه افزون بر امنیت و ایمنی برای رانندگان در جاده‌ها، از لحاظ محیط زیستی نیز مؤثر است.

با این اقدام، تخلیه همزمان ۴۰ واگن در مدت زمان حدود سه ساعت تا سه ساعت و نیم، منهای زمان عملیات نصب شیلنگ و باز کردن آن راز دیگر مزایای این طرح است.

مورد نیاز کشور از آن عبور می‌کند در اولویت قرار دارد. ۳ پالایشگاه ستاره خلیج فارس، بندرعباس و لاوان حدود نیمی از بنزین ایران را تولید می‌کنند که این فرآورده از مسیر خط لوله و یا نفتکش به سمت رفسنجان و بعد از آن به سایر نقاط کشور منتقل می‌شد.

به دلیل دشوار بودن مسیر و طولانی بودن آن، مصرف سوخت برای جا به جایی این فرآورده‌ها بسیار بالا بود. بر این اساس، پروژه مهم تخلیه نفت‌گاز با مخزن‌دار ریلی با هدف تخلیه روزانه ۳ میلیون لیتر نفت‌گاز و صفر شدن تردد نفتکش‌ها از بندرعباس به یزد، در انبار نفت شهید صدوقی یزد به عنوان کریدور شمال و شمال شرق نقشه سوخت کشور کلید خورد.

با تجهیز، تکمیل و راه‌اندازی مخزن‌دار ریلی در این مسیر، علاوه بر آزادسازی نفتکش‌ها و فعالیت دوباره آنها در بخش‌های دیگر، پرداخت کرایه حمل با مسافت روزانه بیش از ۷۰۰ کیلومتر حذف و در مصرف نفت‌گاز





نیز شکست زیرا طرح ظرف ۳۸ روز آماده استفاده شد. یکی دیگر از اقدامات برای اجرای این پروژه اجرای لوله‌کشی در طول ۱۴ اینچ برای تخلیه نفت‌گاز با چهل انشعاب که بر روی هر خط بیست انشعاب و خطوط با هدر ۱۸ اینچ و سپس به موتورخانه به الکترو پمپ‌ها متصل با یک خط ۱۲ اینچ یکی از مخزن تخلیه می‌شود و قابلیت انتقال مخازن دیگر را نیز دارد.

پیشگیری از حبس فرآورده‌های نفتی در جنوب کشور از سوی دیگر، نباید از نظر دور داشت که با برشمردن ظرفیت پالایشگاه‌های موجود و تعریف طرح‌های جدید، ظرفیت پالایشی هم‌مرکان از لحاظ استراتژیک به بیش از یک میلیون بشکه می‌رسد که ضرورت دارد ذخیره‌سازی فرآورده‌ها به موازات آن افزایش یابد و زیرساخت‌های جدیدی در بخش ظرفیت‌های دریایی، صادرات و اسکله ایجاد شود.

در این راستا تفاهم‌نامه مالی طرح احداث مخزن‌گاه شهید نادر مهدوی در استان هرمزگان روستای جمال آباد بندرعباس در ششم اردیبهشت‌ماه سال جاری با حضور وزیر نفت بین شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران و بانک ملی امضا شد.

توسعه انبارهای ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی با توجه به برنامه احداث پتروپالایشگاه شهید سلیمانی و پالایشگاه مهر خلیج فارس افزون بر پالایشگاه‌های موجود، افزایش ظرفیت ذخیره‌سازی راهبردی کشور، ایجاد بزرگ‌ترین مرکز ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی در سواحل جنوب کشور و تکمیل زنجیره صادرات

راه‌اندازی این طرح در حالی در دولت سیزدهم به عنوان یکی از طرح‌های اولویت‌دار به بهره‌برداری رسید که مصوبه‌ای در سال ۸۵ به منظور نصب تأسیسات دائمی برای تخلیه نفت‌گاز از سوی مخزن‌دارهای ریلی در دستور کار قرار گرفت که اما طرح نیمه‌کاره ماند و بخشی از زیرساخت و تجهیزات مانند نصب ریل به طول ۳۰۰ متر توسط پیمانکار در آن زمان انجام شد.

با این حال از ابتدای آبان ماه سال جاری، تسریع در اجرای آن مصوب شد تا در کمترین زمان ممکن پروژه تخلیه نفت‌گاز از طریق مخزن‌دار ریلی در انبار نفت شهید صدوقی یزد که کریدور شمال و شمال شرقی کشور است، به مرحله اجرا درآید.

انبار نفت شهید صدوقی یزد از نظر ایمنی دارای بالاترین سطح استاندارد است، این انبار دارای سه مخزن برای ذخیره‌سازی آب است و با توجه به افزایش زیرساخت‌ها، کانال‌کشی لازم برای ایمنی در بخش مخزن‌دار نیز در حال انجام است.

با این اقدامات انتقال فرآورده‌های نفتی از بندرعباس به یزد یا همان پروژه مخزن‌دار ریلی بعد از ۱۶ سال احیا شد. از مهمترین اهداف اجرای این طرح می‌توان به افزایش میزان و سرعت انتقال نفت‌گاز به نیروگاه‌های شمال‌شرق و شرق کشور، صرفه جویی قابل توجه در هزینه‌های حمل و نقل و مصرف سوخت حمل و نقل، کاهش خطرات جاده‌ای و تأثیرات زیست محیطی اشاره کرد که در ۲۲ آذر سال ۱۴۰۱ به بهره‌برداری رسید.

با بهره‌برداری از این طرح در آذرماه، رکورد بهره‌برداری

پروژه مهم تخلیه نفت‌گاز با مخزن‌دار ریلی با هدف تخلیه روزانه ۳ میلیون لیتر نفت‌گاز و صفر شدن تردد نفتکش‌ها از بندرعباس به یزد، در انبار نفت شهید صدوقی یزد به عنوان کریدور شمال و شمال شرق نقشه سوخت کشور کلید خورد.



تا خراسان ساخته خواهد شد که تأمین پایدار سوخت مورد نیاز را تأمین خواهد کرد و در صورت مدیریت مصرف، فرصت صادراتی بالایی برای کشور ایجاد میکند.

با ساخت خط لوله تابش، ۶۰۰ کیلومتر مسافت جا به جایی در خطوط لوله را کاهش می‌دهیم و تردد یک هزار و ۷۰۰ نفتکش جاده پیماکم خواهد شد که تا تا ۲ میلیون لیتر کاهش مصرف گازوئیل را به دنبال خواهد داشت.

خط لوله بعدی که ساخت آن در دستور کار قرار گرفت، خط لوله پارس است. این در حالی است که از اول انقلاب تا امروز در منطقه فارس خط لوله احداث نشده و پالایشگاه شیراز ظرفیت نیز با ۵۵ هزار بشکه، ظرفیت محدودی برای تأمین سوخت آن منطقه را دارد. بنابراین فرآورده‌های نفتی با نفتکش‌های جاده پیماکم از جنوب و یا از شمال و پالایشگاه اصفهان تأمین می‌شود.

بنابراین ضروری بود یا توسعه پالایشگاهی انجام شود و یا مسیر خط لوله فراهم شود که در همین مسیر خط لوله پارس برنامه‌ریزی شد که روزانه ظرفیت انتقال ۱۲ میلیون لیتر فرآورده را دارا خواهد بود که علاوه بر مدیریت حمل و نقل جاده ای، کاهش آسیب‌های زیست محیطی را نیز به دنبال خواهد داشت.

برای ساخت این خطوط لوله مدتی زمان برای اخذ مجوز شورا اقتصاد لازم بود و امروز مطالعات مسیریابی انجام شده است. در ۳ ماهه اول سال ۱۴۰۲ فرآیند اجرایی کار اجرایی این خطوط لوله آغاز خواهد شد.

دریایی و زمینی فرآورده‌های نفتی از جمله اهداف طرح ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی شهید نادر مهدوی به حساب می‌آید.

با امضای این تفاهم‌نامه کشور شاهد افزایش ۶۰۰ میلیون لیتری ظرفیت ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی در جنوب این مرز و بوم خواهد بود.

با توجه به توان کشور در تولید فرآورده‌های نفتی و بعد مسافتی که وجود داشت نیاز بود تا افزایش ظرفیت تولید همراه با توسعه پایین دست انجام شود. این در حالی بود که در سال‌های گذشته و در دولت قبل زیرساخت‌های لازم ایجاد نشده بود. بنابراین لازم بود تا هزینه‌های حمل و نقل کاهش پیدا کند زیرا روند مصرف فرآورده‌های نفتی در کشور رو به افزایش است و باید هزینه‌ها مدیریت می‌شد از همین رو تصمیم بر آن شد تا الگوی حمل تغییر کند که در این راه ساخت ۳ خط لوله جدید در نقاط تهدید مجموعه و در زمان ناترازی و مصرف بالای سوخت پیش بینی شد.

خط لوله تابش از خطوط مهم مجموعه خواهد بود که هم از بعد پدافندی هم از بعد اقتصاد اهمیت دارد. در حال حاضر انتقال فرآورده‌های نفتی از طریق خط لوله از مسیر تهران به مناطق شمال شرقی کشور اتفاق می‌افتد و اگر در این مسیر اتفاقی رخ دهد کل آن منطقه با مشکل رو به رو خواهد شد.

از سوی دیگر مسافت طی شده از این مسیر بسیار طولانی است. در همین راستا خط لوله تابش از کرمان



افزایش تاب‌آوری و افزایش امنیت انرژی با ایجاد تنوع در سبد سوخت



تأمین سوخت در هر کشوری یکی از ارکان مهم امنیت به شمار می‌رود تا آنجا که امنیت انرژی هم رده با امنیت غذایی است. از همین رو کشورها تلاش می‌کنند تا علاوه بر آنکه منابع تأمین انرژی خود را تنوع بخشند، سبد سوخت را نیز تنها به یک نوع سوخت وابسته نمی‌کنند و ترکیبی از چند سوخت را در نظر می‌گیرند تا در صورت بروز مشکل در هر کدام از انواع سوخت‌ها امکان جایگزینی با سوخت دیگر وجود داشته باشد.

بر این اساس، توسعه خودروهای هیبریدی و یا استفاده از انرژی خورشیدی در سیستم حمل و نقل مورد استفاده قرار گرفته است و به نظر می‌رسد به تدریج سهم بنزین از حمل و نقل کاسته خواهد شد.

در این مسیر ایران نیز از دهه‌های گذشته وارد شده و سی‌ان‌جی را به عنوان سوخت جایگزین بنزین مطرح کرده است.

با توجه به اینکه شبکه گاز طبیعی در ایران تا دورترین روستاها نیز کشیده شده، استفاده از گاز به عنوان سوخت دوم خودروها علاوه بر تنوع در سبد سوخت، از نظر اقتصادی نیز موثر باشد و با افزایش تاب‌آوری کشور در سبد سوخت، در مصرف سوخت مایع نیز صرفه جویی شود و فرصت صادرات آن را افزایش دهد.

جایگزینی سوخت‌های پاک به جای سوخت مایع در سبد سوخت کشورها، علاوه بر مزایای زیست‌محیطی، موجب درآمدزایی دولت‌ها از طریق صادرات فرآورده‌های نفتی با قیمت بالا و یا شیفت محصولات نفتی از سوخت به سمت تولید محصولات شیمیایی در پتروپالایشگاه‌ها شده است.

آمارها نشان می‌دهد، صنعت CNG در دولت نهم و دهم جهش یافت بدین صورت که تعداد جایگاه‌های CNG از ۷۲ به ۲۰۱۰ جایگاه افزایش یافت و میزان

در دولت یازدهم و دوازدهم، تعداد جایگاه‌های CNG حدود ۵۰۰ عدد افزایش یافت و میزان مصرف نیز از ۱۹ به ۲۲ میلیون متر مکعب در روز رسید.



میلیون لیتر در روز می‌رسید و ایران پیشتر از این وارد کننده بنزین شده بود.

توسعه صنعت سی ان جی تا آنجا پیشرفت که اکنون ظرفیت روزانه ۴۰ میلیون متر مکعب سی ان جی در کشور وجود دارد اما تنها ۲۳ میلیون متر مکعب آن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

مغفول ماندن ظرفیت سی ان جی ۲۸ تا ۳۰ میلیون لیتر معادل بنزین، ظرفیت در بخش سی ان جی ایجاد شده است که برای افزایش این ظرفیت، باید جایگاه‌های عرضه سی ان جی فعال شود و بخشی از جایگاه‌ها که در اختیار شماری از دستگاه‌های متولی است، با ابداعیه شرکت ملی پخش ساماندهی و به سرعت فعال می‌شوند تا ظرفیت توزیع سی ان جی به روزانه ۳۰ تا ۳۴ میلیون لیتر معادل بنزین برسد.

مصرف روزانه CNG نیز از ۰،۴ به ۱۹ میلیون متر مکعب در روز رسید و میزان مصرف روزانه CNG نیز از ۰،۴ به ۱۹ میلیون متر مکعب در روز رسید.

در دولت یازدهم و دوازدهم، تعداد جایگاه‌های CNG حدود ۵۰۰ عدد افزایش یافت و میزان مصرف نیز از ۱۹ به ۲۲ میلیون متر مکعب در روز رسید.

اکنون مصرف سی ان جی در کشور روزانه ۲۳ میلیون لیتر برآورد می‌شود و اگر این ظرفیت در کشور وجود نداشت، به همین میزان به مصرف بنزین کشور اضافه می‌شد.

در واقع توسعه سی ان جی به ایران کمک کرد تا وارد کننده بنزین نباشد زیرا در صورتی که جایگاه‌های سی ان جی توسعه پیدا نمی‌کرد و تعداد خودروهایی دو گانه سوز افزایش نداشت، اکنون مصرف بنزین به حدود ۱۳۰



خودروی عمومی در حال اجرا است تمامی خودروی عمومی و شخصی فعال در ناوگان عمومی می‌توانند از این فرصت بهره‌مند شوند. بنابراین اگر تنها حدود ۲۰ میلیون لیتر از مصرف فعلی بنزین با سی.ان.جی جایگزین شود، معادل نیمی از تولید پالایشگاه ستاره خلیج فارس خواهد بود. در واقع با توسعه صنعت سی.ان.جی بدون آنکه هزینه‌های کلان برای پالایشگاه‌سازی انجام شود، می‌توان ظرفیت ۲۰ میلیون لیتری تولید بنزین را آزاد کرد که صادرات آن زمینه را برای کنشگری ایران در منطقه و ارزآوری به همراه داشته باشد. همچنین قابلیت ایران برای واکنش به نوسانات تولید و قیمت سوخت را افزایش می‌دهد و مدیریت سبد انرژی را آسان‌تر خواهد کرد. با افزایش سهم سی.ان.جی در سبد سوخت خودروها، ایران علاوه بر آنکه می‌تواند سهم خود را در بازارهای صادراتی حفظ کند، همچنین از صدها میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در توسعه شبکه گاز استفاده کرده و با استفاده از سوخت پاک، به حفظ محیط‌زیست نیز کمک می‌کند.



به موازات این طرح، بحث تبدیل ناوگان نیز مطرح است که بخشی از آن کارخانه‌ای و بخشی از آن کارگاهی است؛ اگر تبدیل کارگاهی نیز محقق شود، جایگزینی و بحث مدیریت مصرف انرژی در کشور باید انجام شود. نکته مهم در ترغیب خودروسواران به استفاده از سی.ان.جی، تفاوت قیمت این سوخت با بنزین است. با توجه به اختلاف قیمت بنزین آزاد و سهمیه‌ای با قیمت سی.ان.جی، می‌توان با جایگزین کردن بنزین با گاز طبیعی در سبد سوخت خودروها تا ۷۰ درصد صرفه‌جویی در هزینه سوخت خودروها محقق کرد. در واقع در کنار این موارد که در اقتصاد کشور موثر است، استفاده از سی.ان.جی در حمل و نقل عمومی برای دارندگان این دسته از خودروها نیز صرفه اقتصادی دارد زیرا در شرایط فعلی قیمت سی.ان.جی در هر مترمکعب که معادل یک لیتر بنزین می‌شود، حدود یک سوم بنزین یارانه‌ای و یک ششم بنزین آزاد است و استفاده از سی.ان.جی در حمل و نقل عمومی به عنوان سوخت بین ۶۰ تا ۸۰ درصد کاهش هزینه‌های سوخت خانوار را کاهش می‌دهد. قیمت هر مترمکعب سی.ان.جی اکنون در کشور ۴۵۳ تومان است. این در حالی است که قیمت هر لیتر بنزین یارانه‌ای ۱۵۰۰ تومان و هر لیتر بنزین آزاد نیز ۳ هزار تومان است.

از همین رو، در حالی که قیمت بنزین برای ۱۰۰ کیلومتر پیمایش با نرخ آزاد معادل ۳۰ هزار تومان برآورد می‌شود، این رقم با مصرف سی.ان.جی حدود ۴ هزار و ۳۰۰ تومان است که نشان می‌دهد بنزین در سبد سوخت خودروها ۷ برابر گران‌تر از سی.ان.جی است. با توجه به این اختلاف قیمت، استفاده از سی.ان.جی به جای بنزین در سبد سوخت خودروها به طور میانگین تا ۷۰ درصد هزینه سوخت خودروها را کاهش می‌دهد.

از آنجا که کاهش مصرف سوخت مایع و جایگزین شدن آن با گاز طبیعی در رشد اقتصادی کشور نقش مهمی دارد، تبدیل رایگان خودروهای عمومی اعم از تاکسی‌ها و وانت‌بارها، از حالت بنزین سوز به دوگانه‌سوز، فرصتی است که با اتکا به مصوبه شورای عالی اقتصاد و با راهبری وزارت نفت در اختیار مالکان خودروهای عمومی گذاشته است.

به استناد ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید، در طرحی به نام «حمایت از تولید و تبدیل کارخانه‌ای و کارگاهی یک میلیون و ۲۰۶ هزار دستگاه خودروی تاکسی، ون (تاکسی)، وانت و مسافربر شخصی بنزینی به CNG سوز» از محل سوخت صرفه‌جویی شده توسط دولت پرداخت می‌شود.

این فرصت که در سال جاری به منظور تبدیل رایگان

با افزایش سهم سی.ان.جی در سبد سوخت خودروها، ایران علاوه بر آنکه می‌تواند سهم خود را در بازارهای صادراتی حفظ کند، همچنین از صدها میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در توسعه شبکه گاز استفاده کرده و با استفاده از سوخت پاک، به حفظ محیط‌زیست نیز کمک می‌کند.



کند. مدل وزارت نفت، توسعه اتوگاز به صورت محدود ۲ میلیون تن، در برخی شهرها و پس از اصلاح قیمت این سوخت است.

طبق قانون بودجه ۱۴۰۰ وزارتخانه‌های نفت و کشور موظفند امکان احداث جایگاه‌ها و زیرساخت استفاده قانونمند از سوخت گازمایع (LPG) در ناوگان حمل و نقل با اولویت «ناوگان عمومی و حمل بار» را به کمک بخش‌های خصوصی و عمومی، تا سقف مجموع ۲ میلیون تن در سال فراهم کنند.

طبق این قانون، قیمت هر کیلوگرم گازمایع تحویلی به شرکت‌های توزیع‌کننده برابر دو سوم قیمت یک لیتر بنزین سهمیه‌ای تعیین می‌شود. بدین ترتیب با اصلاح قیمت LPG و عرضه آن در جایگاه‌های رسمی، این سوخت پاک پس از سال‌ها دوباره به سبد سوخت کشور اضافه خواهد شد.

افزودن LPG به سبد سوخت خودروها مزایای اقتصادی و زیست‌محیطی قابل ملاحظه‌ای را به همراه دارد، ضمن اینکه با تنوع‌سازی سبد سوخت به تأمین امنیت انرژی سوخت موردنیاز حمل و نقل نیز کمک می‌کند.

همچنین با توسعه سی.ان.جی از هزینه ۱۵ میلیارد دلاری برای ساخت پالایشگاه به منظور تولید ۲۰ میلیون لیتر بنزین جلوگیری شده و به جای آن یک میلیارد دلار برای دوگانه‌سوز کردن خودروها سرمایه‌گذاری خواهد شد که صرفه‌جویی ۱۴ میلیارد دلاری برای کشور به همراه دارد. از سوی دیگر، در حالی که هر متر مکعب سی.ان.جی در جایگاه‌ها به قیمتی کمتر از ۵۰۰ تومان به فروش می‌رسد که قیمت هر لیتر بنزین یارانه‌ای یک هزار و ۵۰۰ تومان و بنزین آزاد نیز سه هزار تومان است. از همین رو استفاده از سی.ان.جی بین ۶۰ تا ۸۰ درصد کاهش هزینه‌ها را در سبد سوخت خودروها به دنبال خواهد داشت.

از سوی دیگر افزایش سهم ال پی جی یا همان گاز مایع در سبد سوخت خودروها نیز در دستور کار قرار دارد. اسفندماه سال ۹۹ هم نمایندگان مجلس شورای اسلامی با تصویب بند الحاقی ۲ تبصره ۱ لایحه بودجه ۱۴۰۰، مصوب کردند گاز مایع (LPG) به صورت رسمی به سبد سوخت کشور اضافه شود.

وزارت نفت قصد دارد الزام قانون بودجه ۱۴۰۰ مبنی بر افزودن ۲ میلیون تن LPG در سبد سوخت را اجرایی



بی‌اثر کردن تحریم‌ها با افزایش نقش شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت پالایش



بالا تر و ارزش افزوده بیشتری را به دنبال خواهد داشت. از آنجا که صنعت پالایش نیز به عنوان بخشی از پایین دست صنعت نفت به شمار می‌رود، توجه به ورود به تولید و اقتصاد دانش بنیان در این عرصه در اولویت قرار می‌گیرد.

با توجه به این مهم در سال گذشته، ۲۱ تفاهم‌نامه و قرارداد با شرکت‌های دانش بنیان و صنعت پالایش و پخش کشور امضا شده است.

در نخستین گام در تیرماه ۱۴۰۱، تفاهم‌نامه همکاری علمی، پژوهشی و فناوری بین شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران و ۵ شرکت دانش بنیان به امضا رسید.

این تفاهم‌نامه‌ها در راستای تقویت و توسعه همکاری‌های فی مابین شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران با شرکت‌های دانش بنیان یاور همگامان کویر یزد، صنعت کاران الکترونیک مراغه، شرکت ریز سازگان تکین، ایده کاوان صنعت پردیس و پرتومبدا پرگاس با هدف دسترسی و بکارگیری دانش فنی و فناوری روزآمد در اجرای طرح‌های پژوهشی، مطالعاتی، توسعه‌ای و کاربردی، مشاوره‌ای و آموزشی در موضوعات مرتبط با نیازهای موجود امضاء شد.

این تفاهم‌نامه مبتنی بر اجرای طرح‌هایی چون هوشمندسازی جایگاه‌های عرضه سی‌ان‌جی، روباتیک

دانش بنیان شدن صنعت نفت به‌عنوان یکی از ضرورت‌های این صنعت مطرح است. نفت یکی از پرشتاب‌ترین صنایع جهان در تغییرات تکنولوژی است و هر روز که از این تکنولوژی دیرتر به دست صنعتگران و فعالان این حوزه برسد، عقب‌ماندگی بیشتری را شاهد خواهیم بود.

با این حال به‌دلیل تحریم‌ها، دسترسی ایران به تکنولوژی‌های روز دنیا و ارتباط با شرکت‌های بزرگ بین‌المللی کمتر بوده است. اما حضور شرکت‌های دانش بنیان می‌تواند این معضل را تا حد زیادی جبران کرده و می‌تواند در افزایش تولید نفت و گاز و توسعه صنایع پالایشی و پتروشیمی کمک کند.

با توجه به اهمیت این موضوع، رهبر معظم انقلاب سال گذشته را به نام سال تولید، دانش بنیان و اشتغال آفرین نامگذاری کرده است. این موضوع البته در صنعت نفت اهمیت بیشتری دارد زیرا این صنعت

با تکنولوژی‌ها روز گره خورده و برای جا نماندن از پیشرفت جهان در صنعت نفت، ایران نیز باید به سمت دانش بنیان شدن پیش برود.

در این میان صنایع پایین‌دستی اهمیت بیشتری دارد زیرا درآمدزایی



بومی سازی و
برندسازی توامان
سیستم های
اندازه گیری و ابزار
دقیق با اجرای پروژه
۶۰ میلیون دلاری از
اقداماتی است که
می تواند به تقویت
خودکفایی ایران
در تکنولوژی های
پیشرفته کمک کند.

تولید کاتالیست های صنعت پالایش نیز به عنوان یکی از بخش هایی که بومی سازی آن جزو اولویت های صنعت نفت بوده، می تواند به پایداری و استمرار تولید کمک کند. توسعه فعالیت شرکت های دانش بنیان در کشور باعث شده تا نه تنها در تأمین تجهیزات مورد نیاز در اکثر موارد به خودکفایی برسیم بلکه از این توان برای حضور در پالایشگاه های فراسرمینی نیز حضور داشته باشند. موضوعی که علاوه بر ایجاد فرصت برای صادرات خدمات فنی و مهندسی، افزایش صادرات نفت ایران با بازاری سازی در کشورهای هدف را فراهم کرده است. شرکت های دانش بنیان اگرچه در ابتدای مسیر قرار دارند اما فعالیت آنها در صنعت نفت فراینده بوده تا آنجا که سید ابراهیم رئیسی، رئیس جمهوری ایران در جمع تشکل های دانشجویی در فروردین امسال گفت: وزارت نفت در ابتدای تحویل دولت با ۱۰۰ شرکت دانش بنیان قرارداد داشت اما امروز با ۵۰۰ شرکت دانش بنیان قرارداد همکاری امضا کرده است. این اعداد نشان می دهد که تعداد شرکت های دانش بنیان در صنعت نفت در دولت سیزدهم ۵ برابر شده است.

همچنین، هیأت وزیران همسو با تحقق شعار سال ۱۴۰۱ و به استناد قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و فناوری و واحدهای فناوری و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات، آیین نامه پیشنهادی وزارت نفت با عنوان «تولید، دانش بنیان و اشتغال زایی در صنعت نفت» را تصویب کرد.

و ساخت روبات های آتش نشان، تجهیزات سامانه هوشمند سوخت، تولید برج های نور و پرژکتورهای فوق کم مصرف و دیگر تجهیزات سامانه هوشمند سوخت است.

اما توجه به دانش بنیان شدن صنعت پالایش باز هم ادامه داشت و در گام بعدی، ۱۶ تفاهم نامه و قرارداد با مجموعه شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی دی ماه امسال با شرکت های دانش بنیان امضا شد. قراردادهای امضا شده با شرکت های دانش بنیان، در زمینه های مختلف از افزایش سهم سی ان جی در سبد سوخت کشور گرفته تا گوگرد زدایی از مازوت پالایشگاه ها بوده، با هدف حفظ محیط زیست، بومی سازی و اقتصادی کردن فعالیت های پالایشی انجام شده، به توسعه فعالیت های شرکت های دانش بنیان کمک خواهد کرد.

جلوگیری از وابستگی و تأمین به موقع این ماده شیمیایی که ارزشی بالایی نیز داشته، از اهداف مهم این تفاهم نامه است.

بومی سازی و برندسازی توأمان سیستم های اندازه گیری و ابزار دقیق با اجرای پروژه ۶۰ میلیون دلاری از اقداماتی است که می تواند به تقویت خودکفایی ایران در تکنولوژی های پیشرفته کمک کند.

اگرچه در حال حاضر، حدود ۸۰ درصد از تجهیزات مورد نیاز صنعت نفت در داخل تأمین می شود اما تولید تجهیزات ابزار دقیق همواره به عنوان پاشنه آشیل بوده و حالا با دستیابی به این تکنولوژی ایران می تواند با اطمینان بیشتری طرح های داخلی و همچنین پروژه های بین المللی را اجرا کند.

علاوه بر ابزار دقیق، خودکفایی در تولید کاتالیست ایرانی در شرکت های پالایشی آبادان و شازند در کشور با صرفه جویی ۳۵ میلیون دلاری دستاورد مهم دیگری است که در دولت سیزدهم محقق شده است.



تأمین پایدار بنزین نروزی

با وجود رکوردشکنی‌های پی‌پی در مصرف

افزایش مصرف بنزین تا پایان تعطیلات نروزی ادامه داشت و روز دوشنبه (۱۴ فروردین‌ماه) در مجموع ۱۰۹ میلیون لیتر بنزین در کشور توزیع شد که این عدد افزایش ۱۲.۴ درصدی مصرف بنزین کشور در مقایسه با مدت مشابه پارسال را نشان می‌دهد.

در مجموع شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران اعلام کرد که در نروزی ۱۴۰۲ افزایش ۵ درصدی مصرف سوخت در کشور به ثبت رسید.

میانگین مصرف روزانه بنزین در سیزده روز ابتدایی سال ۱۴۰۲ (یکم تا سیزدهم فروردین‌ماه) ۱۱۳ میلیون و ۹۰۰ هزار لیتر بوده است که این مقدار در مقایسه با مدت مشابه پارسال ۵.۶ درصد رشد یافته است.

با این اقدامات اما با آغاز سفرهای نروزی، مصرف بنزین رشد کرد تا آنجا که از ۲۰ اسفند تا پایان سال گذشته، میانگین مصرف روزانه بنزین ۱۱۵ میلیون لیتر بود.

این افزایش مصرف باعث شد تا مدیر عامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران اعلام کرد که با شرایطی که در مصرف بنزین کشور وجود دارد، تلاش این است تا تولید بنزین بر روی ۱۱۵ میلیون بشکه در روز تثبیت شود و اکنون پالایشگاه‌ها در حداکثر ظرفیت کار می‌کنند. البته ذخیره‌سازی نیز پیش‌بینی شده است. اگرچه تولید بنزین با حداکثر ظرفیت در کشور انجام شد تا بنزین مورد نیاز تأمین شود، زیرساخت‌های لازم

نروزی هر سال با افزایش سفرها همراه است. در این میان استفاده از خودروی شخصی برای سفرهای نروزی بیش از هر وسیله دیگری مورد توجه است. علت این موضوع را باید در ارزان بودن سوخت خودرو و اقتصادی بودن سفر با ماشین دانست. با توجه به افزایش سفرها، ایام نروزی رکورد شکنی مصرف بنزین در کشور اتفاق می‌افتد. تنها سالی که مصرف بنزین در نروزی کمتر از میانگین جهانی بود، نروزی سال ۱۳۹۹ بود که به دلیل کرونا تردهای بین شهری به شدت کاهش پیدا کرد و مصرف بنزین حتی در روزهایی از نروزی آن سال به ۴۰ میلیون لیتر رسید.

اما امسال با کنترل کرونا و افزایش سفرهای نروزی انتظار برای افزایش مصرف بنزین نیز وجود داشت. از سوی دیگر میانگین مصرف بنزین کل کشور در سال ۱۴۰۱ در مقایسه با سال ۱۴۰۰، ۲۰.۶ درصد افزایش یافت. با این حال مصرف بنزین در نروزی پرواز کرد. همزمان با آغاز سفرهای نروزی، روز جمعه (۲۶ اسفندماه) سال ۱۴۰۱، ۱۱۵ میلیون لیتر بنزین در کشور مصرف شد.

رشد مصرف بنزین در روزهای پایانی سال گذشته ادامه داشت تا آنجا که در روز ۲۹ اسفندماه ۱۴۰۱ و آخرین روز آن سال، بیش از ۱۴۴ میلیون لیتر بنزین در کشور مصرف شد که رکوردی بی‌سابقه در مقدار مصرف بنزین کل کشور به‌شمار می‌آید.

آمارها نشان می‌دهد طی ۱۰ روز پایانی منتهی به سال ۱۴۰۱ هم به‌طور میانگین ۱۲۱.۸ میلیون لیتر بنزین در کشور مصرف شد که این مقدار نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۰ (۲۰ تا ۲۹ اسفندماه ۱۴۰۰) با ۱۰۶.۹ میلیون لیتر، ۱۳.۹ درصد افزایش نشان می‌دهد.

میانگین مصرف روزانه بنزین در سیزده روز ابتدایی سال ۱۴۰۲ (یکم تا سیزدهم فروردین‌ماه) ۱۱۳ میلیون و ۹۰۰ هزار لیتر بوده است که این مقدار در مقایسه با مدت مشابه پارسال ۵.۶ درصد رشد یافته است.

فرآورده سوخت جت تحویل فرودگاه‌های امام (ره) و مهرآباد می‌شد و با توجه به انتقال فرآورده‌های پالایشگاه ستاره خلیج فارس، وضع ذخیره‌سازی مخازن سوخت در حد بسیار مطلوبی بود.

برنامه‌ریزی‌های گسترده برای توزیع مطلوب سوخت در ایام نوروز امسال در مجموعه شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران انجام شد. از ۲۰ اسفندماه ۱۴۰۱ با تشکیل ستادی ویژه، اقدام‌هایی نظیر ظرفیت‌سازی مناسب انبارهای نفت، اعزام گروه‌های مختلف نظارتی و پایشی به جایگاه‌های سوخت و انجام آموزش‌های لازم برای رفع چالش‌ها، پایش موجودی مناطق و اطلاع‌رسانی به مناطق برای تأمین و ارسال به موقع سوخت به مجاری عرضه صورت پذیرفت که خوشبختانه هیچ جایگاهی در این ایام با کمبود سوخت روبه‌رو نبود.

با این حال نوروز امسال مصرف بنزین در برخی از شهرستان‌ها بیش از یک میلیون لیتر رشد یافت. همچنین مصرف بنزین نوروزی، در بعضی از استان‌ها برای نمونه در استان فارس، نسبت به مقدار مصرف در حالت عادی، در ایام نوروز تا دو برابر افزایش داشت و در برخی از روزها تا ۱۰ میلیون لیتر در روز هم رسیده بود. سوخت رسانی در ایام نوروز آنچنان موفق بود که حتی رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی فراجا با قدردانی از زحمات متخصصان و مهندسان صنعت نفت در زنجیره استخراج نفت تا توزیع سوخت گفت: اقدام‌های وزارت نفت در تأمین و توزیع سوخت نوروز امسال و در کل سال، بی‌ادعا و ستودنی است.

اگرچه نوروز با وجود رکوردشکنی مصرف بنزین بدون کمبودی در این زمینه پشت سر گذاشته شد اما رشد دائمی مقدار مصرف با توجه به افزایش روزافزون خودروها و افزایش عمر خودروها و نزدیک شدن به ایام تابستان پیش رو نیازمند مدیریت ویژه است.

مانند خطوط لوله و نفتکش‌های جاده پیمان نیز با تمام ظرفیت خود کار کردند.

معاون عملیات شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت منطقه تهران گفت که سوخت‌رسانی با تأسیسات خطوط لوله و مخابرات منطقه تهران در نوروز ۱۴۰۲ نسبت به مدت مشابه پارسال ۱۵ درصد افزایش یافت. این موضوع از آن جهت اهمیت دارد که منطقه تهران بزرگترین ترمینال انتقال نفت و فرآورده در کشور است و بخش بزرگی از نیاز سوخت تهران، شمال و شرق کشور از این مسیر تأمین می‌شود.

از سوی دیگر بر اساس نیاز شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و هماهنگی مدیریت برنامه‌ریزی حمل‌ونقل، ذخیره‌سازی مورد نیاز در مخازن انجام شد. آمارها نشان می‌دهد روزانه ۷۷ میلیون لیتر انواع فرآورده نفتی برای شهرهایی که زیر نظر این منطقه هستند با خطوط انتقال توزیع شد که از این مقدار ۲۱ میلیون لیتر سهم استان‌های البرز، قزوین و گیلان بوده که جزو مقاصد گردشگری خیل عظیمی از مسافران نوروزی به شمار می‌آیند.

با توجه به مصرف روزانه ۱۱۵ میلیون لیتر بنزین در ایام نوروز، حدود ۶۷ درصد از بنزین کشور از این منطقه جا به جا شده است.

در واقع با کوشش شبانه‌روزی در مراکز انتقال نفت مطابق سنوات گذشته سوخت‌رسانی ایمن با هدف انتقال نفت خام و فرآورده‌ها در دستور کار این مجموعه قرار گرفت تا آمادگی لازم و نقش مؤثر خود را در آسایش مردم و انتقال پایدار انرژی برای ارائه خدمات ارزنده و شایسته‌تر به نمایش گذارند.

همچنین از این مسیر روزانه ۲ میلیون و ۶۵۰ هزار لیتر

مصرف بنزین نوروزی، در بعضی از استان‌ها برای نمونه در استان فارس، نسبت به مقدار مصرف در حالت عادی، در ایام نوروز تا دو برابر افزایش داشت و در برخی از روزها تا ۱۰ میلیون لیتر در روز هم رسیده بود.



ثروت آفرینی و ایجاد ارزش افزوده با توسعه صنعت پالایشی ایران



ایران اولین کشوری است که در آن منابع نفتی کشف شد. کشف ماده ای سیاه که زندگی مردم را دچار تحول کرد و باعث شد تا مناسبات سیاسی و اجتماعی در کشور تغییر کند.

با این حال در ابتدای کشف نفت در کشور، بیشترین بخش از طلای سیاه تولید شده صادر می‌شد و به صورت خام به فروش می‌رسید. به تدریج پالایشگاه‌ها و بعد از آن پتروشیمی‌ها در کشور سر برآوردند تا ارزش افزوده بیشتری را نصیب کشور کنند.

با ساخت پالایشگاه‌ها تولید فرآورده‌های نفتی از جمله بنزین و گازوئیل آغاز شد. در واقع از عمری بیش از ۱۱۰ سال از صنعت نفت ایران، بیشترین فعالیت‌ها در این صنعت تا نیمه عمر آن مربوط به تأمین فرآورده‌های نفتی به عنوان سوخت بوده است. به مرور زمان اما پای نفت به سایر بخش‌ها نیز باز شد و با توسعه صنایع پالایشی و پتروشیمی موضوع تکمیل زنجیره ارزش و توسعه صنایع تکمیلی مطرح شد. از همین رو امروز در جهان هر کجا که صنعت نفت به دنبال فعالیتی بوده، بخش‌های پایین‌دستی نیز تعریف شده و جهت‌گیری کشورهای پیشرفته دنیا به سمت ساخت واحدهای پترو پالایشی معطوف شده که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که

در پتروپالایشگاه‌ها،
به جای آنکه
نفت خام تنها
به فرآورده‌های
نفتی مانند بنزین،
گازوئیل، نفت کوره
و... تبدیل شود،
سهمی از تولیدات
را خوراک اولیه برای
صنایع پتروشیمی
تشکیل می‌دهد.

نفتا در واحدهای پالایشی، این ارزش به ۶۶۵ دلار در هر بشکه می‌رسد. اما ارزش افزوده اصلی در واحدهای بعدی اتفاق می‌افتد. در پتروپالایشگاه‌ها، نفتی ۶۶۵ دلاری با تبدیل به آروماتیک ۹۳۵ دلار و با تبدیل به الفین‌ها تا ۹۸۰ دلار در هر تن قیمت می‌خورد. به این معنی که تبدیل نفت خام به نفتا فقط ۴۵ درصد ارزش افزوده ایجاد می‌کند، در صورتی که اگر همان نفت خام به محصولات الفینی یا آروماتیکی تبدیل شود تا ۱۱۵ درصد ارزش افزوده به دنبال خواهد داشت.

البته زنجیره ارزش در این مرحله متوقف نمی‌شود. تبدیل محصولات بالادست پتروشیمی، به محصولات میانی ارزش افزوده را تا ۲۰۰ درصد بالا خواهد برد و تولید محصولات پایین‌دستی و نهایی، نفت خام را تا ۳۰۰ درصد با ارزش‌تر می‌کند. بنابراین یکی از راهکارهای اساسی بی‌اثر کردن تحریم‌های نفتی آمریکا به پیشنهاد کارشناسان و متخصصان، تغییر رویکرد از خام‌فروشی به سمت فرآورده‌فروشی و تولید محصولات نهایی و ایجاد ارزش افزوده بیشتر در مسیر کاهش وابستگی کشور به نفت خام است.

با توجه به این مهم، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در دولت سیزدهم از همان ابتدا بر توسعه پتروپالایشگاه‌ها تأکید کرد. در همین راستا، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، حضور این شرکت به عنوان یک شرکت توسعه‌ای مطرح شد و با تبدیل شدن آن به قانون، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران می‌تواند در مسیر توسعه پتروپالایشگاه‌ها بیش از پیش فعال شود. همچنین هیأت دولت با اضافه شدن شرکت مادر تخصصی ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران به فهرست سازمان‌های توسعه‌ای موافقت کرد. از سوی دیگر اکنون با رشد فزاینده مصرف سوخت در کشور رو به رو هستیم. افزایش تقاضا برای بنزین و گازوئیل باعث شده تا نگرانی‌ها برای واردات دوباره سوخت اتفاق بیفتد.

ساخت پتروپالایشگاه‌ها
در کنار اجرای

علاوه بر افزایش سودآوری در تأمین امنیت انرژی نیز نقش به‌سزایی دارند.

در واقع با توسعه پتروپالایشگاه‌ها، ابتدا تا انتهای زنجیره ارزش به طور کامل دیده می‌شود و تولید محصولات نیز با توجه به نیاز این زنجیره انجام خواهد شد. در پتروپالایشگاه‌ها، به جای آنکه نفت خام تنها به فرآورده‌های نفتی مانند بنزین، گازوئیل، نفت کوره و... تبدیل شود، سهمی از تولیدات را خوراک اولیه برای صنایع پتروشیمی تشکیل می‌دهد.

موضوعی که به طور ویژه از خام‌فروشی نفت جلوگیری می‌کند و با ایجاد ارزش افزوده بالاتر، نقش مهمی در رشد تولید ناخالص داخلی دارد. برای جلوگیری از خام‌فروشی ۲ میلیون بشکه معادل نفت خام، در صورت ساخت پالایشگاه، ۲۵ تا ۳۰ میلیارد دلار و در صورت ساخت پتروپالایشگاه ۳۵ تا ۶۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز است.

محاسبه‌ای ساده نشان می‌دهد اگرچه در ابتدا هزینه ساخت پتروپالایشگاه بیش از ۲ برابر هزینه ساخت پالایشگاه است اما ارزش افزوده‌ای که از این محل نصیب کشور می‌شود، می‌تواند به فاصله کوتاهی نه فقط این فاصله را جبران کند، بلکه باعث افزایش شدید ارزآوری به کشور شود.

قیمت هر تن نفت خام در سال

۲۰۲۱ میلادی معادل ۴۵۵ دلار

بوده است. با تبدیل

نفت خام به



ساخت
پتروپالایشگاه‌ها
در کنار اجرای
سیاست‌های
بهینه‌سازی
سوخت می‌تواند
کشور را از زیان
۳ میلیارد دلاری
واردات بنزین
بی‌نیاز کند.

در کشور می‌شود و افزون بر آن با تولید فرآورده‌های سبک سوختی و پتروشیمیایی، نقش مهمی در ایجاد ارزش افزوده محصولات پایین‌دستی صنعت نفت ایفا می‌کند. ترکیب فرآورده‌های تولیدی در پتروپالایشگاه شهید سلیمانی با ظرفیت پالایش روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت خام سنگین، ۶۵ درصد سوخت و ۳۵ درصد محصولات شیمیایی خواهد بود و قرار است این طرح پس از گذشت پنج سال از زمان اجرا تکمیل شود.

همچنین تفاهم‌نامه و مشارکت‌نامه تأمین مالی و ساخت پالایشگاه مروارید مکران در بندر جاسک به ظرفیت ۳۰۰ هزار بشکه در روز با سرمایه‌گذاری ۶۷ میلیارد دلاری نیز به امضا رسید. هر دو این طرح‌ها از تسهیلات تنفس خوراک صندوق توسعه بهره‌مند خواهند شد که در جهت کمک به اقتصاد این طرح‌ها و کوتاه‌تر کردن دوره بازگشت سرمایه آن‌ها دارد. با اجرای طرح‌های پتروپالایشگاهی در کشور علاوه بر جلوگیری از خام‌فروشی و ایجاد ارزش افزوده محصولات پایین‌دستی صنعت نفت، همچنین عبور از پالایشگاه‌سازی و حرکت به سمت احداث پتروپالایشگاه، استمرار حضور کشورمان در بازارهای جهانی، تنوع در سبد محصولات نفتی، تأمین نیاز داخلی کشور با توجه به افزایش روزافزون مصرف سوخت در کشور، تلفیق صنعت پالایش و پتروشیمی و به حداقل رسیدن چالش‌های موجود

سیاست‌های بهینه‌سازی سوخت می‌تواند کشور را از زیان ۳ میلیارد دلاری واردات بنزین بی‌نیاز کند. این تصمیم با توجه به ضرورت تأمین بی‌وقفه و مطمئن انرژی مورد نیاز کشور و با هدف تهیه مقدمات برای انجام تکالیف شرکت مادر تخصصی ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در زمینه عملیات پایین‌دستی نفت انجام گرفت.

با این اقدامات، تفاهم‌نامه طرح پتروپالایشگاه شهید سلیمانی را که می‌توان نخستین پروژه در حوزه تلفیق پالایش و پتروشیمی در کشور قلمداد کرد، به امضا رسید. هدف از احداث آن، افزون بر عبور کشور از پالایشگاه‌سازی و حرکت به سمت پتروپالایشگاه‌ها، ایجاد ارزش افزوده و جلوگیری از خام‌فروشی در جهت هم‌سویی با نگاه دولت و پیش‌بینی سند تحول می‌باشد. این طرح را می‌توان به عنوان نخستین اقدام دولت سیزدهم برای جلوگیری از بحران کمبود بنزین در آینده نزدیک در نظر گرفت. اما این پالایشگاه ۳۰۰ هزار بشکه‌ای، علاوه بر تأمین مصرف روزافزون داخلی بنزین و جلوگیری از واردات آن، سبب جلوگیری از خام‌فروشی





در هر دو بخش و جلوگیری از بحران کمبود بنزین و واردات بنزین محقق خواهد شد.

از سوی دیگر با ایجاد این واحدها، تغییر آرایش خطوط لوله کشور و توسعه صنعت انتقال، توسعه انبارها و ذخایر و دیگر تاسیسات جانبی مورد نیاز ذخیره و انتقال و صادرات فرآورده در کشور و سازگاری بیشتر صنعت پالایش نفت با محیط زیست نیز به محقق می‌گردد.

در این راستا طی سال ۱۴۰۰ مجلس شورای اسلامی با قانون «حمایت از توسعه صنایع پایین دستی نفت خام و میعانات گازی»، معروف به قانون پتروپالایشگاه‌ها گام بلندی در راستای عبور از خام‌فروشی و تکمیل زنجیره ارزش نفت خام برداشت؛ قانونی که خوراک اولیه برای تولید محصول بدون دریافت هزینه در اختیار پتروپالایشگاه‌های تازه تاسیس قرار بگیرد و پتروپالایشگاه‌ها با تولید و فروش محصولات از محل این مواد اولیه، طی زمان بندی مشخص، وجه این خوراک اولیه را با دولت تسویه کنند؛ در اصلاحیه قانون آمده که تنفس خوراک برای اجرای این قانون، از محل سهم سالانه صندوق توسعه ملی تا سقف ۳۵ درصد سهم ماهانه آن صندوق و مطالبات ارزی صندوق توسعه ملی از دولت و شرکت ملی نفت ایران تأمین شود، طرحی که وزارت نفت موظف است که یک الی دو سال پس از ساخت پتروپالایشگاه، خوراک آن را به صورت رایگان تأمین کند.

نتیجه اینکه پتروپالایشگاه عبارت از یکپارچگی بین مجتمع‌های پالایشی و پتروشیمی که با هدف تنوع و کاهش قیمت تمام شده محصولات، افزایش بهره‌وری و سودآوری و بهینه‌سازی مصرف انرژی، ایجاد ارزش افزوده و اشتغال پایه‌ریزی شده است.

ساخت پتروپالایشگاه، خودکفایی و استقلال اقتصادی و کاهش یا بی‌اثر کردن تحریم‌های ظالمانه، افزایش حاشیه سود فرآوری نفت، کاهش آلودگی، کاهش هزینه‌های تأمین خوراک، مدیریت یکپارچه و هماهنگی میان واحدها را تضمین خواهد کرد.



تأمین امنیت انرژی با ارتقا کمی و کیفی تولید فرآورده‌های نفتی در دولت سیزدهم



تأمین سوخت کافی و پایدار یکی از ارکان اصلی امنیت انرژی در هر کشوری است و ایران نیز با توجه به این مهم تلاش کرده تا ظرفیت پالایشی خود را افزایش دهد.

اکنون در ۱۰ پالایشگاه ایران در مجموع بیش از ۲٫۲ میلیون بشکه معادل نفت خام پالایش می‌شود تا سوخت مورد نیاز کشور را تأمین کنند. با توجه به رشد روزافزون مصرف سوخت در کشور البته لازم است تا ظرفیت پالایشی افزایش پیدا کند. اما نکته مهم آن است که در کنار افزایش کمی تولید فرآورده‌های نفتی در ایران، توجه به کیفی سازی این محصولات نیز وجود دارد.

در این مسیر دولت سیزدهم توانسته رشد ۶ درصدی پالایش نفت خام و میعانات گازی را توسط متخصصان ایرانی و نیروهای عملیاتی در کشور محقق سازد.

تأمین و پایداری امنیت سوخت در کشور با استمرار تولید بیش از ۸۰ میلیارد لیتر بنزین و نفتگاز در سال نیز از دیگر دستاوردهای دولت سیزدهم در حوزه پالایش و پخش است.

علاوه بر کمیت تأمین سوخت، توجه به کیفیت نیز شده است. عملیاتی شدن طرح بهینه سازی و ارتقا کیفی و کمی بنزین تولیدی به استاندارد یورو ۵ در پالایشگاه تهران از جمله این اقدامات است. همچنین خرید تجهیزات داخلی با کیفیت پالایشگاه اصفهان و جلوگیری از خروج ۷۰ میلیون دلار ارز از کشور انجام شده است.

برنامه ریزی و اجرای طرح ملی ارتقای کیفیت محصولات سنگین پالایشگاه بندرعباس در سه فاز مشتمل بر احداث ۱۵ واحد فرآیندی جدید با اعتبار ۲ میلیارد دلاری، پیش بینی و ارائه سند ۴۰۰ قلم کالا با حمایت از شرکت‌های دانش بنیان و ساخت بار اول، اورهال و



تولید محصولات با ارزش افزوده بیشتر در پالایشگاه آبادان اهداف اجرای این طرح است که با اجرای بخش دوم آن، تمامی محصولات این پالایشگاه بر اساس استاندارد یورو ۵ اروپا تولید خواهد شد. کاهش آلایندگی‌های زیست‌محیطی محصولات، افزایش میزان تولید نفت سفید و بنزین سوپر با بهبود فناوری تولید، کاهش تولید نفت کوره و تثبیت ظرفیت پالایشگاه از دیگر دستاوردهای اجرای این پروژه است که با جمع‌آوری واحدهای قدیمی و احداث و راه‌اندازی واحدهای جدید تقطیر فاز ۱ و ۲ با ظرفیت ۲۱۰ و ۱۵۰ هزار بشکه در روز محقق خواهد شد.

در مجموع، با توجه به قانون هوای پاک و توجه به کاهش آلاینده‌های سوخت در کشور، در تمام پالایشگاه‌ها کیفی سازی فرآورده‌ها مورد توجه قرار گرفت. با این اقدامات و بهره‌برداری از پالایشگاه‌هایی مانند پالایشگاه شازند که عدد بالایی پیچیدگی را دارد و پالایشگاه ستاره خلیج

تعمیرات اساسی پالایشگاه‌های کشور با استفاده از توان داخلی و صرفه‌جویی ... در آن با رویکرد ارتقاء کمی و کیفی تولیدات پالایشگاهی و جلوگیری از انحراف سوخت با اجرای طرح برندینگ در پالایشگاه اصفهان نیز از دیگر اقداماتی است که یا به انجام رسیده و یا در دست اجرا قرار دارد.

اما شاید مهمترین طرحی که در دولت سیزدهم به نتیجه رسید و در افزایش ظرفیت پالایشی و کیفی سازی محصولات موثر بود، بهره‌برداری از فاز ۲ پالایشگاه آبادان بوده است.

با اجرای کامل فاز دوم طرح توسعه و تثبیت ظرفیت پالایشگاه آبادان در کنار واحدهای قدیمی، افزون بر افزایش خیره‌کننده ظرفیت پالایشی، امکان صادرات فرآورده در کشور مهیا شده و کشور نیز از واردات بنزین بی‌نیاز خواهد شد.

تثبیت ظرفیت تولید، نوسازی واحدها، بهینه‌سازی و



در مجموع
۶۰ درصد از بنزین
و نفتگاز تولیدی در
پالایشگاه‌ها کشور
استانداردهای
یورو ۴ و ۵ را
دارا هستند.

فارس که خوراک میعان‌ات گازی دریافت می‌کند، محصولات خود را با استاندارد یورو ۴ و ۵ تولید می‌کنند. این اقدامات باعث شده تا فرآورده‌های نفتی در کشور با استانداردهای روز دنیا تولید و توزیع شود.

در حال حاضر ایران روزانه ظرفیت تولید ۱۰۵ میلیون لیتر بنزین را دارد با این حال برای جبران مصرف بالای بنزین در ایام نوروز، پالایشگاه‌ها با ظرفیت کامل، از این میزان ۷۵ میلیون لیتر با استاندارد یورو ۴ و ۵ تولید می‌شود و بر اساس قانون در ۸ کلانشهر بزرگ کشور توزیع می‌شود. در نفتگاز نیز شرایط به همین صورت است. از ۱۱۰ میلیون لیتر ظرفیت تولید نفتگاز در ایران، ۵۵ میلیون لیتر آن معادل ۵۰ درصد با استاندارد یورو ۴ و ۵ تولید می‌شود.

در مجموع ۶۰ درصد از بنزین و نفتگاز تولیدی در پالایشگاه‌ها کشور استانداردهای یورو ۴ و ۵ را دارا هستند. همچنین مازوت کم گوگرد برای استفاده در کشتی‌ها نیز در حال تولید است. اکنون روزانه بین ۱۵۰۰ تا ۲ هزار تن نفت کوره با گوگرد پایین برای سوخت کشتی‌های ایران تأمین کنیم که در شرایط تحریم نیاز کشور را تأمین می‌کند. مشابه همین طرح در پالایشگاه اصفهان در حال اجرا است و نهایتاً تصمیم بر این شد شرکت‌های داخلی اینکار را انجام دهند.

انتظار این است تا پایان سال ۱۴۰۴ این طرح به بهره‌برداری برسد و تولید نفت کوره کم گوگرد روزانه ۹۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. نیاز سوخت کشتی‌ها در شرایط بدون تحریم ۱٫۵ میلیون تن در سال است و اگر پالایشگاه اصفهان روزانه ۱۲ هزار تن تولید کند بیش از ۳ تا

۴ برابر نیاز کشتیرانی ایران خواهد بود. البته این ادعای شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی است و برای اطمینان از استاندارد بودن سوخت توزیعی در کشور، نهادهایی مانند سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان ملی استاندارد به صورت دوره ای نمونه برداری‌هایی انجام می‌دهند. اکنون کیفیت سوخت در مناطق پرتردد و مسیرهای بین شهری کلانشهرها با استانداردهای موجود در کشور مطابقت دارد.

به دلیل وجود استانداردهای تعیین شده برای کیفیت سوخت‌ها، پایش اولیه سوخت کشور تحت نظارت سازمان ملی استاندارد انجام می‌شود. با توجه به اینکه سوخت یک محصول است، دفتر پایش فراگیر سازمان حفاظت محیط زیست برای اطمینان از کیفیت و عملکرد سوخت‌ها عملیات پایش را انجام می‌دهد البته این وظیفه قانونی دفتر پایش نیست و جهت اطمینان از کیفیت و عملکرد سوخت این کار را انجام می‌دهد.

سالانه حدود ۱۸۰ تا ۲۰۰ نمونه سوخت به صورت تصادفی از استان‌های مختلف برداشت می‌شوند. نتیجه این پایش‌ها نشان داده است که کیفیت سوخت در مناطق پرتردد و مسیرهای بین شهری کلانشهرها با استانداردهای موجود در کشور مطابقت دارد و به طور متوسط در کلانشهرها مشکلی در کیفیت سوخت وجود ندارد.

آمارها نشان می‌دهد در شهرهای بزرگ مشکل کیفیت سوخت وجود ندارد و با این حال تعدادی از پالایشگاه‌ها نیز قصد دارند که سوخت تولیدی آن‌ها به یورو ۵ تبدیل شود که این موضوع نهایی شده است.



تأمین پایدار و استاندارد فرآورده‌های نفتی در کشور / تولید پالایشگاه‌های ایران با حداکثر ظرفیت

تولید بنزین ایران ۱۰۵ میلیون لیتر در روز است. ظرفیت تولید گازوئیل نیز ۱۱۰ میلیون لیتر در روز است که با توجه به ناترازی گاز، روزانه حدود ۵۰ میلیون لیتر گازوئیل به صنایع عمده و نیروگاه‌ها از مسیر خطوط لوله و یا نفتکش‌های جاده‌ای و ریلی منتقل می‌شود.

این در حالی است که در سال جاری مصرف بنزین بالا بوده و حتی با پایان تابستان نیز مصرف بنزین کاهش نداشته و علاوه بر تولید این فرآورده انتقال آن و توزیع مناسب نیز اهمیت داشته با این حال وقفه ای در توزیع بنزین و همچنین تأمین سوخت مورد نیاز نیروگاه‌ها و صنایع اتفاق نیافتاده و با وجود محدودیت تأمین گاز، کمبود سوخت مایع در هیچ بخشی وجود نداشته است.

در خصوص آلودگی هوا نیز ذکر این نکته ضروری است که با توجه به اعلام سازمان استاندارد، سوخت توزیعی در کشور استانداردهای لازم را دارد. همچنین بیش از ۷ سال است که هیچ کدام از نیروگاه‌ها و صنایع عمده در تهران از مازوت استفاده نیم کنند. بنابراین آلودگی هوا نمی‌تواند ارتباطی با کیفیت سوخت داشته باشد بلکه مصرف بالا و غیر بهینه سوخت است که قدرت خود پالایشگری شهرها را محدود کرده است.

در مجموع گاز و فرآورده‌های نفتی روزانه معادل بیش از یک میلیارد لیتر سوخت مصرف می‌شود. به این معنا که هر ایرانی روزانه حدود ۱۲ لیتر سوخت مصرف می‌کند. عددی که با استانداردهای جهانی فاصله زیادی دارد. بالا بودن شدت مصرف انرژی و تمرکز اغلب نیروگاه‌ها و صنایع عمده در اطراف کلانشهرها و پایین بودن راندمان آنها در کنار مصرف بالای خودروها در ایران، مصرف فرآورده‌های نفتی را بسیار بالاتر از میانگین جهانی قرار داده است.

در این گزارش مورد دیگری که مطرح شده، اخراج مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران از شورای معاونین مطرح شده است. موضوعی که تکذیب می‌شود و آقای جلیل سالاری خودش را متعهد به تأمین انرژی پایدار و استاندارد در کشور میدانند و در این زمینه نیز از همه ظرفیت‌ها استفاده کرده است.

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در پاسخ به گزارشی با عنوان «ابقای معاون وزیر نفت با تداوم آلودگی هوا» که در روز دوشنبه ۱۲ دی ماه در روزنامه جهان اقتصاد منتشر شد، جوابیه ای ارسال کرد.

بر اساس این گزارش استفاده از ریفورمیت پتروشیمی به جای بنزین در کشور مطرح شده است. این در حالی است که همواره استفاده از آن به عنوان سوخت تکذیب شده و ریفورمیت پتروشیمی به چرخه سوخت کشور وارد نشده است. همچنین آروماتیک و بنزن بالای ریفورمیت پتروشیمی مورد توجه قرار گرفته که این موضوع نیز درست نیست و محصول ریفورمیت پتروشیمی‌ها به دلیل استانداردهای بالا، با وجود تحریم‌ها صادر می‌شود. در بخش دیگری از این گزارش، کاهش ضریب پالایشی کشور مورد تأکید قرار گرفته است. اکنون تمام پالایشگاه‌های کشور با ظرفیت کامل مشغول به فعالیت هستند و تولید نیز بدون وقفه ادامه دارد. کاهش ضریب پالایشی کشور باید به کاهش دریافت خوراک از سوی پالایشگاه‌ها منجر شود اما در ماه‌های اخیر، تغییر در میزان دریافت خوراک اتفاق نیافتاده و در مجموع ۱۰ پالایشگاه ایران روزانه معادل ۲۲ میلیون بشکه نفت خام به عنوان خوراک دریافت می‌کنند و ۲۵۰ میلیون فرآورده نیز در سطح کشور توزیع می‌شود. همچنین روزنامه جهان اقتصاد به کاهش تولید بنزین و گازوئیل یورو ۴ و ۵ اشاره کرده است.

در حال حاضر پالایشگاه‌های ایران روزانه ۷۵ میلیون لیتر بنزین با کیفیت یورو ۴ و ۵ و ۵۵ میلیون لیتر نیز گازوئیل با این کیفیت تولید می‌کنند. بر اساس قانون اکنون در کلانشهرها بنزین توزیعی با استاندارد یورو ۴ و بالاتر است و گازوئیل مورد نیاز بخش حمل و نقل نیز با استاندارد یورو ۴ و ۵ است که در ۱۶۳ جایگاه توزیع می‌شود و به دست مصرف کننده می‌رسد.

کاهش ظرفیت تولید بنزین و گازوئیل کشور نیز مورد دیگری است که در این گزارش به آن تکیه شده است. این در حالی است که هیچ تغییری در ظرفیت پالایشی و به تبع آن ظرفیت تولید بنزین و گازوئیل ایجاد نشده است. اکنون مجموع ظرفیت



رعایت الزامات زیست محیطی در کنار رونق صنعت پالایش



محیط زیست، کاهش میزان گازهای اسیدی در OFF GAS های خروجی از واحدهای فرآیندی به میزان ۹۹٫۹۹ درصد، تصفیه فاضلاب ترش واحدهای بالادستی به میزان ۹۹٫۷ درصد و جلوگیری از انتشار آلاینده‌ها در محیط زیست در پالایشگاه لاوان انجام شده است.

احداث نیروگاه خورشیدی با ظرفیت ۲۰ کیلووات ساعت برای اولین بار در پالایشگاه امام خمینی ره و افتتاح نخستین نیروگاه خورشیدی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی در اصفهان با ظرفیت تولید ۲۰ کیلووات ساعت از دیگر اقدامات در حفظ محیط زیست در صنعت پالایش است. از سوی دیگر ممیزی انرژی در تاسیسات پالایشگاه کشور و صرفه جویی ۴۶۰ میلیون دلاری، اختصاص ۳۰ درصد از سود عملیاتی به قانون هوای پاک و کیفی سازی فرآورده‌های نفتی در مناطق عملیاتی، تحقق ۸۸ درصد استاندارد صنعت پالایش و پخش در کنترل آلودگی هوا و ۹۳ درصد استاندارد در پساب‌های صنعتی، مدیریت فضای سبز به میزان ۴۰۰ درصد بالاتر استاندارد محیط زیست و تحقق در کنترل خاک و آب‌های زیر زمینی نیز به طور متوسط ۹۰ درصد اقدامات محیط زیستی نیز صورت پذیرفته است.

افزایش بازدهی ۹ درصدی واحدهای توربین گازی نیروگاه شماره ۳ (تولید همزمان برق و بخار)، از انتشار بیش از ۲۶ میلیون کیلوگرم گاز دی‌اکسید کربن در سال جلوگیری می‌کند و سود ۴۹۰ میلیارد ریالی در پالایشگاه تهران را به دنبال دارد.

اقدام به احداث واحد گوگردزدایی ته‌مانده برج‌های تقطیر (RHU) با هدف کاهش گوگرد موجود در ته‌مانده برج تقطیر با سرمایه‌گذاری مورد نیاز (۴۷۰ میلیون یورو، ۱۸٫۳۴۳ میلیارد ریال) و برآورد افزایش سودآوری ۳۱۵ میلیون دلار در سال در پالایشگاه اصفهان نیز در حال انجام است. از سوی دیگر، نسبت به سال گذشته فضای سبز

صنعت نفت همواره با مخاطراتی برای محیط زیست همراه بوده است. با این حال در سال‌های اخیر تلاش شده تا با اقدامات زیست محیطی این مخاطرات به حداقل برسد و با توسعه فضای سبز از آسیب‌های احتمالی به محیط زیست نیز جلوگیری شود.

در این میان شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران اقدام به توسعه فعالیت‌های زیست محیطی کرده و حتی بر اساس قانون باید ۱۰ درصد از فضای صنعتی خود را به فضای سبز اختصاص دهد.

همچنین جلوگیری از انتشار کربن در کنار خاموش کردن فلرهای پالایشگاه‌ها نیز با هدف حفظ محیط زیست صورت گرفته است.

با توجه به آلودگی هوا در کلان شهرها، توجه به اقدامات زیست محیطی در حاشیه این شهرها بیشتر بوده و به طور مثال در پالایشگاه تهران چند طرح به اجرا رسیده است.

با هدف حفظ محیط زیست در استان تهران که همواره با آلودگی هوا دست به گریبان است، جلوگیری از انتشار حدود ۲ هزار و ۵۰۰ تن آلاینده SO₂ و حدود ۵۰ هزار تن آلاینده CO₂ به اتمسفر در پالایشگاه تهران انجام شده است.

همچنین برنامه‌ریزی پالایشگاه تهران جهت احداث مزرعه خورشیدی ۵۰۰ مگاواتی انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر و بهره‌برداری از سامانه پایش آنلاین پارامترهای محیط زیستی در پالایشگاه تهران نیز به انجام رسیده که در ایجاد شرایط مساعدتر برای محیط زیست موثر است.

البته اقدامات زیست محیطی تنها مربوط به تهران نبوده و در سایر مناطق پالایشی نیز انجام می‌شود.

همچنین کاهش آلودگی هوا، خاک و آب از طریق کاهش ۹۸٫۳ درصدی میزان گوگرد سوخت جت و ۹۹٫۵ درصدی گوگرد در نفت گاز، بازیافت گوگرد از گازهای اسیدی، به میزان ۹۹٫۵ درصد و جلوگیری از انتشار آلاینده‌ها در

احداث نیروگاه خورشیدی با ظرفیت ۲۰ کیلووات ساعت برای اولین بار در پالایشگاه امام خمینی ره و افتتاح نخستین نیروگاه خورشیدی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی در اصفهان با ظرفیت تولید ۲۰ کیلووات ساعت از دیگر اقدامات در حفظ محیط زیست در صنعت پالایش است.

بهبود میزان ۷ درصد سال ۱۴۰۰ نیز محقق شده است. با این اقدامات، در کنار کیفی سازی فرآورده های نفتی در پالایشگاه ها، آسیب به محیط زیست به حداقل می رسد و حفظ آن برای نسل های آینده ممکن می شود.

شرکت های پالایشی ۲۰ هکتار افزایش داشته است و میانگین فضای سبز در صنعت پالایش کشور به ۴۱ درصد رسیده است این در حالی است که استاندارد فضای سبز بر اساس قانون ۱۰ درصد است.

همچنین استاندارد فضای سبز ۱۰ درصد در کلیه شرکت های پالایشی، کلیه مناطق شرکت خطوط لوله و مخازرات و ۹۷ درصد مناطق شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی رعایت می شود.

از سوی دیگر، میزان مدیریت پسماند ۵۸ درصد برآورد می شود و افزایش درصد مدیریت پسماندهای تولیدی از ۴۶ درصد در سال ۱۳۹۹ به میزان ۵۸ درصد در سال ۱۴۰۰ افزایش پیدا کرده است. پساب مدیریت شده ۹۹٫۶ درصد است و ۳۶ درصد از پساب ها به طور کامل تصفیه شده اند و ۲۵ درصد نیز پساب برگشتی بوده است.

همچنین در بخش هوا ۳۸ درصد و در بخش پساب ۸۰ درصد پیشرفت حاصل شده است. توسعه پایش آب زیرزمینی را از دیگر اقدامات انجام گرفته است که این موضوع در پالایشگاه ها به صورت ۱۰۰ درصدی انجام شده و از ۱۰ پالایشگاه کشور، در ۹ پالایشگاه احداث شبکه پایش صورت گرفته است.

در مناطق شرکت ملی پخش ۶۳ درصد و در مناطق شرکت خطوط لوله و مخازرات ۴۲ درصد در توسعه پایش آب زیرزمینی انجام شده است.

توسعه پایش خاک در ۱۰۰ درصد پالایشگاه ها و ۲۰ درصد مناطق شرکت ملی پخش به انجام رسیده است و در ۷۵ درصد از مناطق شرکت خطوط لوله و مخازرات نیز پایش خاک صورت گرفته است.

از سوی دیگر، رعایت استانداردهای آلاینده های زیست محیطی در بخش هوا (منابع ثابت-پالایشگاه ها) در ۹۸ درصد موارد انجام شده و در بخش پساب صنعتی در پالایشگاه ها ۳۴ درصد، پساب صنعتی در شرکت ملی پخش ۷۵٫۸ درصد و پساب صنعتی در شرکت خطوط لوله و مخازرات ۱۰۰ درصد محقق شده است.

همچنین پساب بهداشتی در پالایشگاه ها به صورت ۱۰۰ درصدی انجام شده و این مهم در شرکت ملی پخش ۶۵٫۶ درصد و در شرکت خطوط لوله و مخازرات ۶۳ درصد است. در بخش خاک در پالایشگاه ها ۹۴ درصد و در بخش آب زیرزمینی در پالایشگاه ها ۸۶ درصد اقدامات به انجام رسیده است.

آمارها نشان می دهد مجموع هزینه پروژه های زیست محیطی در سال ۱۴۰۰ در زیر مجموعه های شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران ۲۰ هزار و ۷۸۹ میلیارد ریال بوده است.

همچنین انطباق با الزامات سیستم مدیریت بهداشت بر مبنای استاندارد بین المللی OGP به میزان ۸۰ درصد و

پالایشگاه‌سازی در دولت سیزدهم؛ مهر پایانی بر غفلتی چند ساله



ساخت پتروپالایشگاه‌ها با هدف تکمیل زنجیره ارزش و ارزآوری بیشتر در کشور از جمله اقداماتی است که در دولت سیزدهم با جدیت پیگیری می‌شود. تا آنجا که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ دولت پیشنهاد داد تا شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی به عنوان شرکت توسعه ای شناخته شود که با تایید مجلس این اتفاق افتاد.

از همین رو در تابستان سال گذشته تفاهم نامه ساخت ۲ پترو پالایشگاه ۳۰۰ هزار بشکه ای در کشور با حضور رئیس جمهوری به امضا رسید.

تضمین خوراک و ایجاد ارزش افزوده با ساخت پتروپالایشگاه ۳۰۰ هزاربشکه ای شهید حاج قاسم سلیمانی با رویکرد تکمیل زنجیره ارزش از مهمترین پروژه‌های پالایشی ایران در سال‌های پیش رو خواهد بود که علاوه بر افزایش تضمین تأمین خوراک، امکان صادرات محصولات پتروشیمی را نیز افزایش خواهد داد.

برخی پروژه‌ها مانند پالایشگاه مهر خلیج فارس در سال‌های گذشته مطرح شده و قرار بود در کنار پالایشگاه ستاره خلیج فارس ساخته شود. با این حال مشکلاتی با پالایشگاه ستاره خلیج فارس بر سر زمین، یوتولیتی، خوراک و اتصال به خط لوله داشت که جلساتی را در این زمینه برگزار کردیم تا در شرایط مناسب پروژه را نهایی کنند.

پالایشگاه مهر با توجه به قانون که تکلیف کرده و تسهیلاتی که پیش بینی شده در حال ساخت است و خرید تجهیزات را انجام دادند. اکنون این پروژه ۵۵ درصد پیشرفت دارد البته نیاز است سرعت بگیرد.



اما بزرگترین پروژه پالایشگاه سازی در دولت سیزدهم با هدف تکمیل زنجیره ارزش و تأمین پایدار سوخت، ساخت پتروپالایشگاه شهید سلیمانی به ظرفیت ۳۰۰ هزار بشکه در روز است.

پتروپالایشگاه شهید سلیمانی که در دولت سیزدهم مصوب شد، در محلی که برای پالایشگاه هرمز در نظر گرفته شده بود، ساخته می‌شود و ۲۵ تا ۳۰ درصد محصولات تولیدی آن به سمت تولید محصولات پتروشیمی هدایت خواهد شد.

اکنون مطالعات امکان‌سنجی آن انجام شده است. مشارکت نامه ای با مجموعه بانک‌ها امضا شده و باید شرکت به ثبت برسد تا فعالیت‌های اجرایی آن آغاز شود. البته برای حضور بانک‌ها، آنها نیازمند اخذ مجوز هستند و با توجه به اینکه پروسه اخذ مجوز زمان‌بر بود، پروژه به طرح تبدیل شد و مجری طرح انتخاب شد تا عملیات اجرایی را آغاز کند.

همچنین ۴ پالایشگاه در سیراف نیز اعلام کرده‌اند که در سال ۱۴۰۲ به بهره‌برداری می‌رسند. جلساتی با ۴ پالایشگاه نیز برگزار شده است.

در موضوع تأمین خوراک نیز برخی پروژه‌ها وجود داشت که به نتیجه نرسیده بود. یکی از این پروژه‌ها پالایشگاه خوزستان بود که حتی مجوز خوراک آن ابطال شده بود. در دولت سیزدهم با مطالعاتی که دوباره انجام گرفت، خوراک احیا شد و با آنالیز خوراک پیشنهاد فنی را تهیه کردیم و تفاهم‌نامه ای با شرکا داریم. با نهایی شدن نحوه تأمین خوراک و خط لوله ای که باید احداث شود، در سال ۱۴۰۲ تعبیه سمت اجرای این پروژه خواهیم رفت.

برای تسهیل در اجرای پروژه پالایشگاه خوزستان در ۲ فاز پیش‌بینی شده و در مجموع ۱۸۰ هزار بشکه ظرفیت آن خواهد بود. سهامدار این پالایشگاه ۱۰۰ درصد مجموعه پالایش و پخش است.



پالایشگاه‌های فراسرزیمینی و انتقال خدمات فنی و مهندسی از طریق حامل‌های انرژی، بهترین وسیله برای هم‌افزایی میان کشورهای مختلف است.

بزرگ بین‌المللی گرفته تا ایجاد موانع برای صادرات نفت و انتقال پول آن به کشور بوده است.

در این میان صنعت پالایش نیز با تحریم‌های گسترده‌ای رو به رو بوده و این در حالی است که بعد از جنگ، پالایشگاه‌های قدیمی نیازمند بازسازی بود و ساخت پالایشگاه‌های جدید نیز باید انجام می‌شد. با توجه به عدم همکاری شرکت‌های خارجی، متخصصان ایرانی دست به کار شدند تا نیازهای پالایشگاه‌های کشور را برطرف کنند. اینکار که تمرینی ۴۳ ساله برای ایران به شمار می‌رود، باعث شد تا ایران در تولید دانش فنی، انجام تعمیرات اساسی و درآمدزایی به بلوغ برسد.

در حال حاضر نیز تعمیرات اساسی ۱۰ پالایشگاه کشور و تأمین بخش بزرگی از تجهیزات مورد نیاز در داخل کشور انجام می‌شود. حتی ایرانی‌ها در تجهیزات‌های تک مانند تولید کاتالیست نیز موفق بوده‌اند و در مسیر خودکفایی تأمین کاتالیست گام بر میدارند. اما این تمام ماجرا نیست.

با توجه به تحریم نفت ایران و ایجاد موانع در صادرات آن، ایران به دنبال بازسازی برای نفت خود در سایر

اکنون زمین در اختیار قرار گرفته و درخواست مجوزهای زیست محیطی نیز آماده است. همچنین از آنجایی که این طرح در جای قبلی طرح پالایشگاه هرمز احداث خواهد شد، صورت‌های مالی نهایی شده تا منابع هزینه شده به این پروژه منتقل شود.

بنابراین فرآیند اجرایی ساخت پتروپالایشگاه شهید سلیمانی با مجری طرح در حال انجام است تا با اخذ مجوز بانک‌ها، روند تبدیل مجری به شرکت انجام شود. در حال حاضر نیز مجری طرح شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت است.

اگرچه فاز طراحی یکپارچه دیده شده اما فاز شامل ۴ فاز خواهد بود.

پالایشگاه مروارید مکران هم بخش‌هایی اجرا شده و نقدینگی از محل نفت خام پیش بینی شده با اقدامات ستاد اجرایی فرمان امام و بانک ملت ساخت بخش مخازن آغاز شده است.

انتقال دانش ایرانی با توسعه پالایشگاه‌های فراسرزیمینی همچنین صنعت نفت ایران از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۵۷ تا کنون با تحریم‌های گوناگونی رو به رو بوده است. این تحریم‌ها از عدم همکاری شرکت‌های



این زمینه به توفیق‌های بزرگی به دست آمده است که نشان‌دهنده اهتمام وزارت نفت بر استفاده از همه ظرفیت‌های موجود در جهان است.

در مجموع می‌توان گفت، یکی از سیاست‌های مهم دولت سیزدهم در حوزه فروش نفت، تمرکز بر بازاریابی نفت از طریق سیاست بازاریابی پالایشگاه‌های نیمه فعال کشورهای همسو از طریق صادرات خدمات فنی و مهندسی بوده است که تحت عنوان سیاست پالایشگاه‌داری فراسرزمینی مشهور است.

ایران با تمرکز بر پالایشگاه‌های نیمه‌فعال کشورهای همسو و با تکیه بر دانش و توان ایرانی در حوزه تجهیزات پالایشگاهی، ابتدا ظرفیت پالایشگاه موردنظر در کشور هدف را به ظرفیت اصلی و اسمی خود بازمی‌گرداند و سپس با اعمال تغییرات جزئی و اصلاح فرایندها، اقدام به اصلاح خوراک پالایشگاه کرده و از این پس دیگر نفت خام ایران به عنوان خوراک پالایشگاه می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. در واقع ایران نه تنها در داخل کشور سیاست پالایشگاه سازی را پی گرفته که در خارج از کشور نیز با توسعه نفوذ خود در این حوزه توانسته با قدرت ظاهر شود.

کشورها بوده تا علاوه بر صادرات نفت خام، دانش فنی خود را نیز انتقال دهد.

یکی از این مزیت‌های توسعه پالایشگاه‌های فراسرزمینی، آسان‌سازی فرآیند فروش نفت است. در واقع پالایشگاه‌های فراسرزمینی و انتقال خدمات فنی و مهندسی از طریق حامل‌های انرژی بهترین وسیله برای هم‌افزایی میان کشورهای مختلف است.

همچنین پالایشگاه فراسرزمینی به بازاریابی نقش ایران در بازارهای جهانی نفت منجر خواهد شد بنابراین از ایجاد پالایشگاه‌های فراسرزمینی باید به عنوان یک سیاست در خنثی‌سازی تحریم‌ها استقبال کرد.

با توجه به توسعه صنعت پالایشی با تدوین سیاست‌های تکمیل زنجیره ارزش، باید از ظرفیت‌های داخل برای اجرای پروژه‌های پالایشی فراسرزمینی استفاده کرد.

تأکید بر این نکته ضروری است که در دولت سیزدهم، برای نخستین بار آرزوی چند ده ساله کارشناسان صنعت نفت برای در اختیار گرفتن پالایشگاه‌های فراسرزمینی از طریق دیپلماسی فعال انرژی محقق شده و بازارهای جدید و جذابی برای نفت، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی ایران حاصل شده که در



کاهش ۳۷ درصدی مصرف سوخت با نوسازی نفتکش‌های جاده پیمان

در مسافت‌های کمتر از ۵۰۰ کیلومتر نفتکش‌های جاده پیمان نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. از سوی دیگر به دلیل آنکه در سال‌های گذشته توسعه خطوط لوله انتقال در دستور کار قرار نداشت، بیش از ۵۰ درصد از فرآورده‌های نفتی به وسیله همین نفتکش‌های جاده پیمان منتقل می‌شود. نکته مهم آن است که عمر اغلب این نفتکش‌ها بسیار بالا بوده و علاوه بر افزایش مصرف سوخت، آلودگی‌های زیست‌محیطی نیز به دنبال داشته است. در واقع اگر این ناوگان نتواند به درستی وظیفه خود را به‌انجام برساند، تولید فرآورده‌های نفتی در کشور

به طور میانگین فرآورده‌های نفتی از پالایشگاه تا به دست مصرف‌کننده برسند بیش از هزار کیلومتر را طی می‌کنند زیرا اغلب پالایشگاه‌های ایران در جنوب متمرکز شده و این در حالی است که جمعیت در شمال کشور قرار دارد. بنابراین لازم است تا به روش‌های مختلف این فرآورده به دست مصرف‌کننده برسد. در این میان اگرچه استفاده از خطوط لوله اقتصادی‌ترین روش به شمار می‌رود اما



بهمن ماه سال ۱۴۰۰، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران قراردادی سه جانبه را برای تأمین ۵۰۰ نفتکش جاده پیمانامضا کرد. قراردادی که با هدف نوسازی ناوگان جاده‌ای حمل و نقل سوخت امضا شد تا پایداری جابه‌جایی و انتقال سوخت از مسیر جاده را بیشتر کند.

ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران قرار گرفت. با فرض اینکه شعاع ۵۰۰ کیلومتری در جابه‌جایی سوخت از مسیر جاده‌ای انجام شده، میانگین مصرف سوخت نفتکش‌های جاده پیمانام ۱۰۰ کیلومتر پیمانام ۵۵ لیتر نفت گاز بوده که ۹۰ میلیون لیتر سوخت مایع مصرف شده است. در نفتکش‌های جدید و با نوسازی ناوگان، مصرف نفت گاز در ۱۰۰ کیلومتر پیمانام به ۴۰ لیتر کاهش پیدا می‌کند که نقش مهمی در بهینه‌سازی مصرف انرژی دارد که نشان دهنده کاهش ۳۷ درصدی مصرف سوخت است.

از سوی دیگر با توجه به شعاع حمل فرآورده‌های سوختی، باید ایمنی لازم وجود داشته باشد و با اقدامات صورت گرفته اکنون این اتفاق در کشور افتاده است تا از ناوگان داخل کشور حداکثر استفاده را داشته باشیم. با این حال باید به سبب حمل و نقل نگاه کلان‌تری وجود داشته باشد و علاوه بر تقویت ظرفیت انتقال در حمل و نقل زمینی، بخش ریلی نیز فعال شود تا در شرایط خاص ۱۵۰۰ تا ۲ هزار ناوگان را در بخش ریلی جابه‌جا شده و روزانه ۳۰ تا ۳۵ میلیون لیتر جابه‌جایی فرآورده انجام شود. همچنین با ورود خودروهایی جدید به ناوگان حمل و نقل سوخت کشور، مصرف سوخت کاهش پیدا می‌کند.

از سوی دیگر، اکنون سوخت یورو ۴ و ۵ برای خودروهایی سنگین فراهم شده است که به لحاظ زیست محیطی و آلاینده‌گی استانداردهای لازم را دارد.

با این حال، چالش اصلی مصرف بی‌رویه سوخت در کشور است و تا زمانی که اصلاح الگوی مصرف اتفاق نیافتد، افزایش ناوگان حمل و نقل ریلی تنها مسکنی خواهد بود اما چاره کار نیست.

در حال حاضر بیش از ۵۸ درصد از چرخه سوخت از طریق حمل و نقل زمینی جابه‌جا می‌شود و این در حالی است که ناوگان جاده‌ای نیازمند نوسازی و ایمنی است. همچنین این ناوگان مجهز به طرح کهاب است طرح کهاب در چرخه انتقال و توزیع باید اجرا شود.

از سوی دیگر بر اساس قانون شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران، امسال باید ۲۰۰ نفتکش برای اتصال به طرح کهاب را اجرا می‌کرد اما با این اقدام بیش از یک هزار نفتکش جاده‌ای با طرح کهاب تحویل شده است.

به دست مصرف‌کننده نمی‌رسد و پایداری تأمین سوخت به مخاطره می‌افتد.

با توجه به این موضوع، نوسازی ناوگان حمل و نقل جاده‌ای بسیار مهم است تا یکی از پایه‌های تأمین امنیت انرژی در کشور محکم باشد.

از این رو، بهمن ماه سال ۱۴۰۰، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران قراردادی سه جانبه را برای تأمین ۵۰۰ نفتکش جاده پیمانامضا کرد. قراردادی که با هدف نوسازی ناوگان جاده‌ای حمل و نقل سوخت امضا شد تا پایداری جابه‌جایی و انتقال سوخت از مسیر جاده را بیشتر کند.

در آن زمان کمتر کسی گمان می‌کرد که ظرف ۱۰ ماه این قرارداد اجرا شود و بخشی از این نفتکش‌ها به ناوگان حمل سوخت ایران بیاید.

با این حال آخرین روز از آذرماه امسال، اولین تفاهم‌نامه سه جانبه در خصوص نوسازی و تقویت ناوگان حمل و نقل فرآورده‌های نفتی کشور به تعداد ۵۰۰ دستگاه کامیون کشنده سوخت‌رسان مجهز به تانکر تریلر استاندارد عملیاتی شد.

میزان سرمایه‌گذاری برای ساخت این نفتکش‌ها یک هزار و ۷۵۹ میلیارد تومان توسط بانک ملت و مابقی توسط شرکت‌های حمل و نقل بخش خصوصی به میزان ۹۰۰ میلیارد تومان است که همگی با تکیه بر توان داخلی و سهم ۱۰۰ درصدی دانش بومی ساخته و تحویل شده‌اند.

هدف از اجرای این پروژه نوسازی ناوگان سوخت‌رسانی جاده‌ای کشور، اجرای طرح کهاب بر روی نفتکش‌های سوخت‌رسان و تقویت ناوگان حمل و نقل تأمین سوخت مایع نیروگاه‌های کشور است.

نکته مهم آن است که این تفاهم‌نامه در بازه زمانی که مصرف سوخت در کشور بالا است، عملیاتی شده و با توجه به رشد مصرف در کشور ناوگان را تجهیز می‌شود تا نوسازی در ناوگان اتفاق بیفتد. البته ناوگان پخش به لحاظ سن و روزآمدی در رتبه اول قرار دارد.

در گام دوم نیز سوم اسفند سال گذشته، در راستای نیل به هدف استقرار سیستم مدیریت بهره‌وری و ایجاد تعادل ساختاری در فرآیند توزیع فرآورده‌های نفتی موردنیاز حوزه‌های حمل و نقل جاده‌ای و نیروگاه‌ها، تعداد ۵۰۰ دستگاه کامیون کشنده در اختیار شرکت

of 20 hectares of green areas with 41% increase, Management and research of 93% of the Industrial waste standard, complete treatment of wasted produced by the refining industry as for 20 million cubic meter out of 53 million cubic meter and distributed with the approval of the country's environmental organization and the operation of the Euro 5 oil and gas production unit at the daily rate of 16 million liters in the Isfahan refinery, Management of air pollution control By achieving 98% of the standard of fixed sources and chimneys, Realization of 88 % of environmental air standards In the control of air pollution, Realize 93 % standard in industrial wastewater, Green space management 400 percent higher than standard, 94 % observance of soil standards, 86 % of groundwater standards in the refinery and distribution industry are examples of other taken actions. In this regard, we emphasize the service and supply of the country's required energy, The first Rail tank cargo of kerosene in Zahedan, Sending 50 million liters of liquid fuel to power plants, Distribution 104 million liters of gasoline per day, 60 million liters of gas oil in the transport sector, 25 million liters of liquid fuel in the sectors of industry, agriculture, roads and urban planning, commercial have been distributed and serving the Iranian people continuously.

In the Knowledge -Based Companies, Signing a MOU {Memorandum of Understanding} with 17 Powerful Knowledge -Based Companies costing \$ 75 million and unveil the sulfur to the Mazut, Production of emulsion fuel and oil separation machine from wastewater was scored to reduce environmental pollution and prevent air pollution.

In the path of justice and the comfort of people, number of 3 million and two hundred thousand fuel cards issued, in addition to carry out the unprecedented cold and low pressure in the half northern of the country, about 5,000 Road Tankers in supplying the needed chain of power station fuel with daily transfer of 50 million liquid fuel within the distance of 1500 km to order of preventing wide spread blackout in country.

In the next stage, it was supplying fuel to cement industries and other sectors which, beside 550 million liter storage , 15 million liter needed liquid fuel of these sectors have been supplied and in very first of cold season in current year 2 thousand ton of liquid fuel have been storage and handed to Iranian people. In the following serves in 1402 Nowruz, with 513 million road travel supply and distribution of fuel were performed continuously and constantly without Interruption. Signing of Petroleum Distribution Agreement in domain of distribution

chain companies has been done NIOPDC with Isfahan Oil Refining Company and Rahbar Tarabar Energy Company.

Other national activities in the widespread service of NIORDC:

Simplification power plant suppling with Launching Project of diesel rail tanker evacuation facilities in Yazd with purpose of increasing of fuel supply to power plants in the north and northeast of the country and preventing the daily traffic of 200 oil tankers.

This project cause to reduce 700 kilometers of distance and save 1, 200 billion tomans in the costs of transporting products by land.

Dynamics of refining industry, despite 44 years of oppressive sanctions serving is continue without Interruption In terms of supply by keep energy secure.

NIORDC prevent raw crude sales and creating added value in the 13th servant government, were involved in realizing the ideal of dignity, pride, national welfare and protection of the country's resources, and pioneers of country's industries.

Public relations of Iran's National Petroleum Refining and Distribution Company



barrels of oil products per day, with a length of 987 km.

2- Pars pipeline with a capacity of 73 thousand barrels of oil products, with a length of 400 km (mehravarān, fasa, shiraz),

3- Signing a contract to produce 45,000 public factory vehicle to dual-fuel by cost 20 million dollars.

4- Construction of 180,000 barrel refinery in Khuzestan,.

5- Construction of the 300,000 barrels Shahid Soleimani Petro Refinery.

6- Construction the facility of transferring and storage Shahid Mahdavi oil products amounting to 600 million liters in the village of Jamal Ahmed, Bandar Abbas.

Increase in transport fleet fares with the aim of absorbing more than 58% of the fuel cycle through land transportation, Cooperation with 5 knowledge-based companies In the National Oil Products Distribution Company, Launching Sepahtan smart monitoring system for inter-road fleet traffic has been done by purpose of monitoring Fuel consumption.

» Revamp and support of road transport fleet:

In first stage, delivery of 1000 road tankers Equipped with the Kahab system by cost of one thousand 759 billion tomans by Mellat Bank And the rest by private transport companies

in amount of 2000 billion tomans And in the second stage, delivery of 520 road tankers by Iran Khodro Diesel Company worth one thousand and 700 billion tomans of domestic production is one of the most important achievements of this company in the 13th servant government.

Authoritative repulsion and neutralization of the disorder conspiracy In the smart system of fuel with the dispatch of 4,000 expert staff in more than 55 thousand Fuel nozzle in gas stations of the country, Establishing a coherent electronic system for equitable distribution of LPG and electronic registration of licensing for the construction of liquid fuel stations, Continuous supply of fuel for Arbaeen Hosseini (AS) pilgrims With a 25% increase in demand and establishing 18 mobile fuel stations in the western and southwestern borders of the country, Implementation of previous arrangement About 180 million liters of gasoline exports for the 13th government, despite the intensity of gasoline consumption in the country at the rate of 103 million liters per day and the overhaul of refineries, The start of the executive operation Plan to improve the quality of heavy products of Bandar Abbas Refinery and the production of Sponge Coke needed by aluminum industries for the first time, with the aim of preventing oppressive sanctions. The

country's industrial infrastructure among 7 producing countries with an annual income of 400 million dollars, self-reliance in producing high consumption catalysts of Abadan and Imam Khomeini refineries and prevent the annual value of 35 million dollars, 6% growth in refining crude oil and gas condensate, Launching the isomerization unit of the Lavan refinery With a daily increase of 1 million liters of Euro 4 gasoline, Delivery of 2,500,000 tons of vacuum bottom worth 190,000 billion Tomans To bitumen companies, Provision of resources for the organizations making targeted subsidies to the amount of 110 thousand billion tomans, Increasing profitability of 86 thousand billion Rials in NIORDC, execution of "non-price" solutions to prevent gasoline smuggling in the amount of 150 million liters per month, Changing the status of official martyrs to number of 4425 people, Implementation of legal tasks of concentration of funds from the sale of petroleum products to the treasury account of the whole country with the Central Bank, achieving the first rank in the protection of citizens' rights at the level of the Ministry of Petroleum and enhance the rank from the 37th position to the 5th among 110 executive branch, Success in the settlement of tax legal cases totaling 368 thousand billion Rials, increase



National Iranian Oil Refining & Distribution Company

accomplishments and achievements in 13th servant government



National Iranian Oil Refining & Distribution Company strategically run the plan from production oriented to profit-oriented in order of refining 2,286,000 barrel of crude oil & gas condensate per and producing 112 million Liter gasoline, 115 million liters of gasoline which increased by 10%. Compared to the previous year, daily distribution of 104 million liters petrol with 21% growth compared to the year, supply and distribution 61 billion liter Petroleum product through 4500 gas stations and transferring 135 billion liters Petroleum product within a boundary of 500 km by road fleet in country, submit the record of transferring 128 billion liters of crude oil & gas condensate & oil products with 18% growth compared to the previous year. stabilization and storage 13 billion liters of strategic Petroleum product in country, Organizing and managing 27 million smart fuel cards, supply the fuel of 100 Power plants around 20 billion liters at the price of more than 8 billion dollar to prevent wide spread blackout in country, supply daily 4 million liter jet fuel in country, Organizing the petroleum product consumers in Sadaf website with preventing 14 billion liters deviation in fuel distribution. Daily Supply and distribution of 82 million liters gas and oil in non-power plant sectors, sending fuel to huge industries and factories, daily 4800 ton LPG distribution in country, day to day Supply and distribution 24 million cubic meters CNG in order to prevent gasoline instability and variety of fuel basket, transforming more than 257

thousand public vehicles to Bi-fuel vehicles as free of charge with the activity of 330 conversion workshop in country as performance national marine export of LPG project with 9 platforms capable to unloading at the same time in Bandar Abbas. Marine export of LPG at Shahid Bahonar Port along with, prevent accumulation and burning 2000 tons per with almost 365 million dollars value in a year, activating and transmitting Railway Sector with 3000 fleet in particular situation with daily convey around 30 to 35 million liter of Petroleum product at country, NIORDC is added to the list of development organizations, Providing technical and engineering services Implementing the major repairs of offshore refineries in Caribbean countries in the amount of 110 million Euro with purpose of converting crude oil to value added, export 3 million Iranian goods and equipments refineries to Caribbean countries, utilization the first stage of second phase in Abadan refinery with a capacity of 210 thousand barrels which expend 1.1 billion dollars by attending of president, also to start executive operations second part of the second phase of the Abadan refinery can be known as a serving to Iranian people in 13th government. At the following Strategic plan of NIORDC and developing the infrastructure of the country signing of following memorandums:

- 1- Construction of the Tabesh pipeline for the transfer of petroleum products {way of Rafsanjan, Birjand, Torbat heydarieh, Mashhad} with the capacity to transfer 150 thousand



27th IRAN'S
OIL
Show 2023

RAHAVARD



شرکت ملی پالایش و عرضه نفت ایران
روابط عمومی



شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
روابط عمومی



شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران

ما را در شبکه های اجتماعی ایرانی همراهی فرمائید



splus.ir

<https://splus.ir/niordcnews>



ble.ir

<https://ble.ir/niordcnews>



rubika.ir

<https://rubika.ir/@niordcnews>



eitaa.com

<https://eitaa.com@niordcnews>



شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران
تهران خیابان نجات‌اللهی خیابان ورشو ساختمان غدیر

<http://www.niordc.ir>